



**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

LÄSLÄXA SOM FÖRETEELSE

CLAUDIA HARRIS & MADELEINE HÄGGKVIST

Akademien för utbildning, kultur och kommunikation
Svenska
Självständigt arbete
Avancerad nivå 15 hp.

Handledare: Christa Roux Sparreskog

Examinator: Håkan Landqvist

Vårtermin

2021



**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

Akademien för utbildning	SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE	
kultur och kommunikation	SVA042	15 hp
	Vårtermin	2021

SAMMANFATTNING

Claudia Harris & Madeleine Häggkvist

Läsläxa som företeelse

Reading homework as a phenomenon

2021

Antal sidor: 62

Syftet med studien är att undersöka vad en läsläxa är och hur lärare och vårdnadshavare arbetar med läsläxan. Vi vill förtydliga vad läsläxa är som företeelse. Vi vill undersöka hur läsläxan som arbetsinstrument förankras hos vårdnadshavarna och vilka åsikter lärare och vårdnadshavare har om läsläxa. Studien använder en metodkombination bestående av kvalitativa intervjuer och kvantitativa enkäter. Tolkningen är kvalitativ utifrån Säljös vidareutveckling av Vygotskijs sociokulturella teori. Resultatet visar två lärares och 33 vårdnadshavares uppfattning av vad läsläxan är som företeelse. Slutsatsen visar att lärarna och vårdnadshavarna har en tydlig bild av vad en läsläxa är och flera perspektiv på vad som är syftet med läsläxan samt att vårdnadshavare har en avgörande roll för läsläxan.

Nyckelord: läsläxa, homework, vårdnadshavares åsikter om läsläxa, lärares åsikter om läsläxa, reading homework, syftet med läsläxa, läsinlärning

Innehåll

1	Inledning	7
1.1	Syfte och forskningsfrågor	7
2	Bakgrund och tidigare forskning	9
2.1	Teoretiska begrepp.....	9
2.2	The Simple View of Reading, en förklaringsmodell	9
2.3	Tidigare forskning.....	10
2.3.1	Vad lärare behöver tänka på vid utformningen av läxor	11
2.3.2	Läxfrekvens och läxläsningstid	12
2.3.3	Hur lärare kan öka effektiviteten med läxor.....	12
2.3.4	Föräldrastöttning vid läxläsningen	13
2.3.5	Varför läsläxa?	14
3	Metod.....	15
3.1	Metodologi och genomförande	15
3.1.1	Datainsamlingsmetod	15
3.1.2	Studiens deltagare	17
3.2	Studiens kvalitativa databearbetning	18
3.3	Studiens kvantitativa databearbetning.....	19
3.3.1	Sammanfattning av tolkning av empiri	19
3.4	Etiska överväganden	20
4	Resultat.....	21
4.1	Lärarnas svar i intervjuerna.....	21
4.1.1	Läsa samma text många gånger	21
4.1.2	Syftet är att de ska bli bättre på att läsa.....	23
4.1.3	Alla föräldrar gör så gott de kan	23
4.1.4	Oj, jag kan läsa	25
4.1.5	Jag läser kapitlet innan	25
4.1.6	Svårt att hinna med	26
4.1.7	Det är ju bra att anpassa läxan.....	27

4.2	Vårdnadshavarnas svar på de öppna frågorna i enkäten	28
4.2.1	Läsa hemma	28
4.2.2	Att bli bättre på att läsa.....	29
4.2.3	Barnet blir bättre	29
4.2.4	Det blir ett "jobbigt" moment	30
4.3	Vårdnadshavarnas svar på enkäten.....	31
4.3.1	Tre till fem dagar per vecka.....	31
4.3.2	Läsläxor är viktiga	33
4.3.3	Läsläxan är utvecklande.....	34
4.3.4	Ibland stressande	35
4.3.5	Läsläxan är nivåanpassad	36
4.3.6	Repetition och befästa kunskap med läsläxan.....	37
4.3.7	Insyn i läsutveckling.....	38
4.4	Analys och tolkning av resultat.....	38
4.4.1	Läsläxa som företeelse	39
4.4.2	Syftet med läsläxan	42
5	Diskussion	44
5.1	Resultatdiskussion	44
5.2	Metoddiskussion	47
5.2.1	Giltighet och tillförlitlighet	49
5.3	Slutsats	49
5.4	Framtida forskningsfrågor.....	50
	Litteratur.....	51
	Bilaga 1 – missivbrevet	53
	Bilaga 2 – enkäten	54
	Bilaga 3 – intervjufrågorna	58
	Bilaga 4 – diagram.....	59
	Årskurser.....	59
	Tre till fem dagar per vecka	60
	Lagom med läsläxor.....	61

Läsläxor är viktigt	61
Läsläxan är utvecklande	62
Ibland stressande	62
Lär sig läsa.....	63
Läsläxan är anpassad	64
Repetition och/eller befästa kunskap med läsläxan	65
Insyn i läsutveckling	65

1 Inledning

Det råder delade meningar i dagens debatt om huruvida skolan ska vara läxfri eller inte och hur stort utrymme läxor ska få ta (Alm 2019). Hur skolan ska arbeta med läxor är upp till skolan, rektorn och lärarna själva att bestämma. Det förklaras inte heller hur en läxa ska se ut eller i vilken utsträckning läxor ska användas (Skolverket 2020). En skola kan ha läxor varje vecka medan en annan skola knappt har några läxor alls. Det som skiljer läxor åt mot det övriga skolarbetet är att det återkommande arbetet sker i hemmet. I hemmet påverkar läxorna även vårdnadshavare, syskon och andra människor i barnets omgivning. Under vår fyra år långa utbildningsperiod har vi saknat kurslitteratur och undervisning som tagit upp frågan om läxor. Under vår verksamhetsförlagda utbildning (VFU) har vi fått ta del av olika slags läxupplägg och därmed insett att läsläxa hör till den vanligaste formen av läxa i årskurs 1–3.

Att vara en god läsare är viktigt för att utveckla vårt ordförråd, vår fantasi, identitet och medkänsla. För att lära oss läsa måste vi först knäcka läskoden för att i nästa steg träna och öva ihärdigt för att skaffa oss en god läsförmåga. Att kontinuerligt öva befäster läsförmågan och innefattar dels avkodning, dels automatisering av ord och påverkar kvaliteten i hur goda läsare vi blir (Elbro 2018:203). Läsläxan ses i skolan som ett viktigt instrument för att träna läsning och utveckla språket.

Det område som behandlar läsläxa är i dagsläget tämligen obeforskat. Vi vill därför i studien reda ut och definiera vad en läsläxa är och vilka didaktiska tankar som bildar strukturen för en läsläxa. Tankar och reflektioner presenteras genom intervjuer med två lärare i årskurserna 1–3. Som tidigare nämnts påverkar läxor hemmet och det är därför angeläget att även undersöka vårdnadshavares inställning till läsläxan.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med studien är att undersöka vad en läsläxa består av och hur lärare och vårdnadshavare arbetar med läsläxa. Vi vill förtydliga vad läsläxa är som företeelse. Vi vill undersöka hur läsläxan som arbetsinstrument förankras hos vårdnadshavarna och vilka åsikter lärare och vårdnadshavare har om läsläxa.

Våra forskningsfrågor är:

1. Hur beskriver lärare och vårdnadshavare läsläxan?
2. Vad uppfattar lärare och vårdnadshavare är syftet med läsläxan?

2 Bakgrund och tidigare forskning

Detta kapitel inleds med en presentation av de teoretiska begrepp studien baseras på vilka är tagna från Säljös (2014, 2017) tolkning av Vygotskijs sociokulturella perspektiv. Sedan följer en beskrivning av förklaringsmodellen för läsning *The Simple View of Reading* för att tydliggöra vad läsning är och vad det innebär att kunna läsa. Slutligen följer en genomgång av tidigare forskning som är relevant för denna studie.

2.1 Teoretiska begrepp

Det sociokulturella perspektivet på lärande och utveckling har sitt ursprung i Lev Vygotskijs arbete om att vi lär oss via socialt samspel och i kulturella sammanhang tillsammans med föräldrar, lärare och förebilder. Teorin bygger på synen “om att människan endast blir människa i samspelet med andra och i ett socialt sammanhang i den historiska utvecklingen” (Kroksmark 2011:447). Vygotskij beskriver att människan använder sig av två typer av redskap för sin utveckling; språkliga och materiella. Språket ses som det främsta redskapet, det är med språket vi kan kommunicera, skapa gemensamma värderingar och fördjupa vår empatiska förmåga (Säljö 2017:256–257). Exempel på materiella redskap kan vara litteratur och böcker (Säljö 2014:20–21). När det gäller inlärning intresserade han sig för vad vi kan lära oss med hjälp av andra och hur vi med hjälp av andra kan utöka våra kunskaper. Han använde begreppet proximal utvecklingszon för att beskriva den potentiella nivå människan kan nå med gott stöd och coachning till skillnad från om vi på egen hand ska skaffa oss kunskaper (Säljö 2014:120). Läraren och skolundervisningen blir därför viktiga för att lära oss läsa och skriva och informera eleverna om det samhälle vi lever i.

2.2 The Simple View of Reading, en förklaringsmodell

Det finns flera olika metoder för hur elever lär sig att läsa. Här beskrivs de olika färdigheter som eleven behöver bemästra för att bli en god läsare. De grundläggande färdigheterna som eleven behöver utveckla är avkodning, språkförståelse och läsförståelse. Noren (2018:15–17) beskriver en förklaringsmodell för läsning som

kallas för *The Simple View of Reading*. Modellen delar upp de olika färdigheterna avkodning och språkförståelse vilka tillsammans bildar en god läsförmåga. Elbro, Fridolfsson, Herkner och Häggstöm (2018:35) förklarar att med avkodning menas att ordavkoda, att tolka tecken för att sedan automatiskt kunna bilda ord. Avkodning inbegriper olika färdigheter såsom fonologisk medvetenhet vilket betyder att kunna urskilja språkljud (fonem) i en text (Häggström 2018:41–43). Några andra färdigheter som ingår i avkodning är bokstavskunskap och alfabetisk och automatiserad avkodning (Elbro et al. 2018:35). Med färdigheten språkförståelse menas “[...] att ta till sig avsikten i ett språkligt meddelande, både som producent och som konsument” (Hellman 2018:93). De olika delarna i språkförståelse innefattar bland annat ordförrådet, den samling av ord som eleven lagrar genom att utsätta sig för nya ord i olika sammanhang (Frylmark 2018:104). Språkstruktur är ytterligare ett exempel på en färdighet som eleven behöver kunna. Språkets struktur kan i mer vardaglig bemärkelse kallas för grammatik och innefattar morfologi som handlar om hur ord bildas och böjs och syntax som är regler för ordföljder och meningsbyggnad (Jansson, Grönvall, Fransson & Eriksson 2018:121). Ytterligare en viktig del av språkförståelsen är att eleven behöver lära sig olika tolkningsstrategier. Denna färdighet är avgörande för elevens läsförståelse. För att förstå en text behöver eleven inte bara kunna läsa utan även förstå vad texten handlar om. Persson (2018:171–172) beskriver att en tolkning och analys av en text kan ske på olika djup, på, mellan och bortom raderna och att eleven därför behöver lära sig olika tolkningsstrategier.

2.3 Tidigare forskning

I detta avsnitt redogörs för tidigare forskning med rubrikerna: vad lärare behöver tänka på vid utformningen av läxor, läxfrekvens och läxläsningstid, hur lärare kan öka effektiviteten med läxor, föräldrastöttning vid läxläsning och varför läsläxa? Dessa forskningsstudier har varit vägledande och viktiga som utgångspunkt för vår studie och belyser frågor som i allra högsta grad är viktiga gällande läxor här i Sverige.

2.3.1 Vad lärare behöver tänka på vid utformningen av läxor

Epstein och Van Voorhis (2001:181) beskriver vad läraren behöver tänka på vid utformningen av läxor. Läraren väljer ämnen och innehåll och preciserar de viktigaste inlärningsmålen för läxan. Hen har en betydelsefull uppgift i utformningen av läxan. Det kräver att läraren noga tänker över syftet, upplägget och hur uppgiften på bästa sätt kan engagera eleverna och hjälpa dem att lyckas. Epstein och Van Voorhis (2001:181) poängterar att läxor inte bara reflekterar hur lärarna ska efterleva läroplanen, utan inte minst visar elevernas färdigheter och förmågor och om eleverna har särskilda behov och behöver anpassade studier. Författarna presenterar flera övergripande syften med läxor; övning (möjlighet att på hemmaplan öva och repetera färdigheter från lektionerna), förberedelse (att befästa kunskaper inför nästa lektion samt göra färdigt det som inte tidigare hunnits med), deltagande (bidra till att öka engagemang och intresse för skolan), personlig utveckling, relationen förälder – barn (förbättra kommunikationen), förälder – lärare – kommunikationen (göra föräldrar delaktiga i elevens skolarbete och kunna ge fortlöpande information), policy (presentera skolans policy om läxor) och PR (att visa att skolan är bra, håller hög standard genom att ge läxor). Historiskt har läxor använts för att tillrättavisa och bestraffa elever när de har uppfört sig olämpligt eller inte skött sitt skolarbete. Inställningen till att använda läxor som bestraffning ses idag som gammaldags och olämplig (Epstein & Van Voorhis 2001:182–183).

Epstein och Van Voorhis (2001:185) förklarar vidare att ett stort engagemang från föräldrar är positivt och gynnsamt för läraren. Det avspeglas också hos föräldrarna i mer positiva känslor för skolan och undervisningen vilket underlättar samarbetet. Lärare som bjuder in till sociala aktiviteter med eleverna och deras familjer har en mer positiv inställning till att alla föräldrar kan hjälpa sina barn. Samtidigt beskriver Epstein och Van Voorhis (2001:185) att lärare som inte gör det, som inte engagerar sig i elevens personliga och privata förhållanden är mer benägna att inta en förenklad och inskränkt inställning till föräldrar med lägre utbildning som därför inte är intresserade av att läsa läxor med sina barn och därför inte kan hjälpa barnen hemma. Slutsatsen blir att problemet är olösligt. För läraren går det inte att nå dessa föräldrar för att de är ointresserade och onåbara. Läraren löser problemet genom att sänka förväntningar och krav på hemläxor.

2.3.2 Läxfrekvens och läxläsningstid

Trautwein (2007:372) behandlar relationen mellan läxläsningstid hemma, effektiv arbetsinsats och studieresultat. Studien gjordes på PISA-resultat från elever som var i genomsnitt 15,70 år gamla. Hemläxor kan vara ett komplicerat och konfliktfyllt område för lärare, elever och föräldrar och därför viktigt att belysa. Det är vedertaget bland lärare, elever och föräldrar att hemläxan påverkar studieresultatet. Studien visar ett positivt samband mellan läxfrekvens och studieresultat, men ett negativt samband mellan läxläsningstid och studieresultat (Trautwein 2007:386–387). Den faktiska tid som avsätts för hemläxor säger i själva verket ingenting om elevens arbetsinsats. Den extra tid som behövs för hemläxor kan i stället handla om dålig motivation hos eleven, koncentrationssvårigheter, låg begåvning, ADHD eller sociala problem. Slutsatsen av studien är att fler variabler därför behöver undersökas för att utvärdera effekter kopplade till lyckade studieresultat (Trautwein, 2007: 382).

2.3.3 Hur lärare kan öka effektiviteten med läxor

Schrat Carr (2013:170) redogör för forskning om läxor. Hen beskriver effektiva metoder när det gäller hemläxor och ger praktiska förslag vid klassrumsplanering och tips på hur hemläxor kan vara ett bra inlärningsverktyg oavsett om eleverna har särskilda behov eller inlärningsvårigheter. Schrat Carr (2013:171) förklarar vidare att det finns ett positivt samband mellan elever som gör mycket läxor och deras akademiska resultat. Andra studier pekar på att läxor marginaliserar elever som är ekonomiskt missgynnade och lever i ojämlika hemförhållanden. Elever med funktionsnedsättningar har ofta svårigheter med hemläxor och behöver anpassade instruktioner och uppgifter. En viktig fråga handlar om hur läxor kan förbättras för att bli genomförbara och effektiva. När lärare lägger upp läxor för att möta specifika mål kommer fler elever att göra sina läxor och tjäna på resultaten. Fördelar med ett väl genomfört arbete med hemläxor är att det kan leda till en positiv inställning till hemläxa, bättre studievänor, självdisciplin, bättre tidsplanering och problemlösning. Det förstärker inläring av enkla kunskaper och färdigheter i skolan, leder till ett större engagemang från föräldrar och större förmåga för eleven till att arbeta självständigt. Det bidrar till självreglering och självständighet genom att eleven får ta

ansvar för sin studiemiljö, hantera distraktioner, tid, motivation, kontrollera känslor och även frånvaro av belöningar under studiearbetet (Schrat Carr 2013:172.).

Schrat Carr (2013:174–176) beskriver faktorer som gör hemläxan effektiv:

- Syfte – Det är meningsfullt med bra metoder som är anpassade för eleven. Det ska vara klart utsagt vad eleven ska göra och hur det ska göras.
- Effektivitet – Läxan ska ta rimligt mycket tid. Uppgifterna ska vara lagom svåra.
- Ägande – Eleven ska uppleva att hen äger uppgiften med en personlig koppling och gärna med valmöjligheter.
- Kompetens – Individanpassade krav som inte förutsätter föräldrars hjälp. Ge möjlighet att lyckas.
- Estetiskt inbjudande – En layout med rolig och personlig utformning.
- Genomgång – Hemläxan ska i förväg gås igenom i klassrummet så att läraren kan svara på frågor.
- Anpassning – Den ska vara utmanande utan att kännas omöjlig.
- Feedback – Läraren ska genast ge feedback på läxa samt lägga ner ett stort arbete på kommunikationen med föräldrarna från första dagen för att skapa en allians lärare-föräldrar-elev.

2.3.4 Föräldrastöttning vid läxläsningen

Orkin, May och Wolf (2017: 506) beskriver i sin studie 36 barn i ålder 6–12 år med läs- och skrivsvårigheter och en negativ och undvikande inställning till läxläsning. Frågeställningen i studien handlar om att identifiera riskfaktorer när föräldrar ska ge sina barn ett bra stöd vid läxläsning. I studien grupperades föräldrarna utifrån följande kriterier som visade hur de gick tillväga när de hjälpte sina barn med läxor:

- Uppmuntran till att självständigt ta dig an uppgiften,
- Kompenserande insatser föräldrar agerar sekreterare och skriver delar av arbetet, kompenserar barnets insatser som hen inte gör själv.
- Påträngande, korrigerande och kritiserande stöd.

Den första gruppens insatser sågs som mest gynnande som stöd vid läxläsning och den sista som den sämsta (Orkin, May & Wolf 2017:516). Vidare framhåller Orkin, May och Wolf (2017:531) vikten av att föräldrar strukturerar lärandet med klara

förväntningar och förutsägbara konsekvenser och med processbaserad feedback. Det är viktigt med kvalitativt stöd, inte kvantitativt och att hitta en balans mellan att stödja och tränga sig på. Ju självständigare eleverna upplevde sitt lärande desto mer engagerade de sig i uppgifterna. Detta befäster kunskaperna och minskade stressen.

2.3.5 Varför läsläxa?

Tam och Chan (2016:25) redovisar forskning som baseras på en enkätstudie med 317 lärare för barn i åldrarna 6–12 år i Hongkong om inställningen till läxor. De skriver att den traditionella undervisningen i Kina med drillning och mekanisk inläring nu utmanas då skolan möter förändrade sociala krav och ska inspirera till lärande och fortsatta högre studier. Det är avgörande att så mycket som möjligt utveckla unga elevers begränsade kognitiva och fysiska aktivitet och använda sig av den potential som finns att förlänga lärandet utanför klassrummet (Tam & Chan 2016:26). Om eleven presenteras för något som hen lärt sig några timmar tidigare och detta hjälper till att slutföra en speciell uppgift så förbättras långtidsminnet (Tam & Chan 2016:34). Det räcker inte för de yngre eleverna att läsa tyst för sig själva. Det krävs ett output, att eleven läser högt eller utför en uppgift som att kopiera en text. Stora klasser och därmed tidsbrist är också ett motiv till att använda läxor. Tiden räcker inte till för att träna och öva tillräckligt. Det behövs läxor för att öva hemma. I studien beskriver författarna att det förväntas att hemläxa ska göras minimum 1 timme per dag (Tam & Chan 2016:31).

3 Metod

I detta kapitel redogörs för hur vi har gått tillväga för att genomföra denna studie. I avsnitt 4.1 *Metodologi* beskriver vi att vi använder en metodkombination för att besvara våra forskningsfrågor. I avsnitt 4.2 *Genomförande* kommer vi skriva om datainsamlingsmetoden, studiens deltagare, den kvalitativa och kvantitativa databearbetningen och en sammanfattning av vår tolkning av empiri.

3.1 Metodologi och genomförande

Datainsamlingsmetoderna som vi har använt oss av är intervjuer med två lärare och en enkätundersökning med 22 vårdnadshavare. Lärarna är verksamma i olika årskurser, årskurs 1 respektive årskurs 3, på två olika skolor i olika städer i Mellansverige. Valet att genomföra intervjuerna och enkäterna på dessa skilda skolor gjordes för att uppnå en högre reliabilitet och påvisa en eventuell variation i materialet. Vi har valt att anonymisera lärarna genom att namnge dem Lärare 1 och Lärare 2. Enkätsvaren är helt anonyma och vi vet därför inte vem som har svarat vad, därför kommer direktcitat från vårdnadshavare att vara osignerade. Vi ville med studien få reda på vad läsläxan är som företeelse och vilket syfte den anses ha av både lärare som ger ut den och vårdnadshavarna som är med och genomför den. Valet av både intervju med lärarna (se bilaga 3) och enkätundersökning med vårdnadshavare (se bilaga 2) utgår från våra forskningsfrågor. Tillsammans utgör de slutna och öppna frågorna en mer nyanserad bild av de åsikter och uppfattningar som finns hos dessa lärare och vårdnadshavare gällande läsläxa. Intervjuerna och de öppna frågorna i enkäten är kvalitativa, de slutna frågorna i enkäten är kvantitativ. Vår studie kan därför anses ha en metodkombination (Denscombe 2016:23). Vi valde att ha en metodkombination för att "jämföra alternativa perspektiv på ett fenomen" (Denscombe 2016:23) och för att få en mer fullständig bild (Denscombe 2016:213).

3.1.1 Datainsamlingsmetod

Vi skapade enkäten via hemsidan EasyQuest (u.å.) och det enkätverktyg som erbjuds där. Enkäten består av 15 frågor, varav fem av dessa är öppna frågor. Enkäten var därför både kvantitativ då det fanns fasta svarsalternativ, och kvalitativ i och med de

öppna frågorna (Holme & Solvang 1997:78). Studiens forskningsfrågor har fått inspirera till formuleringen av intervjufrågor och enkätfrågor. Enkäten börjar med ett missivbrev (se bilaga 1) där studiens syfte, hur den kommer gå till, de forskningsetiska principerna, hur vi kan bli kontaktade samt hur de kan ta del av den vid publikation finns beskrivet. Enkäten skrevs ut av ansvariga lärare i de klasser som valdes ut och skickades med eleverna hem till vårdnadshavarna (se Studiens deltagare för mer information). Den lämnades ut i april 2021 på båda skolorna. Det fanns även en QR-kod samt en länk till enkäten för att kunna genomföra den digitalt om så önskades. Den digitala enkäten öppnades 2021-04-18 och stängdes 12 dagar senare. Inom denna tid samlades även de utskrivna enkäterna in. Genom att gå vidare i enkäten har vårdnadshavarna därmed tagit del av och godkänt sitt deltagande. Innan användning godkändes missivbrevet av vår handledare. Vi uppskattade att enkäten skulle ta 10 minuter att besvara.

För att uppnå en hög svarsfrekvens gavs möjlighet att svara på enkäten både digitalt och analogt. Antalet frågor försöktes hållas till ett minimum, deltagarna fick påminnelser via sina barn och de fick information om hur lång tid det sannolikt skulle ta att genomföra enkäten (Denscombe 2016:49, 51–52). Vi valde att ha svarsalternativen ordnade till största del i en enhetlig stil för att undvika förvirring och fel svar (Denscombe 2016:253). Svarsalternativen på frågorna fem till tolv var på en femgradig skala (se bilaga 2). Enkäten avslutades med en öppen fråga, där vårdnadshavarna kunde välja att svara i fritext om de ville tillägga något. En nackdel med enbart fasta frågor är att vårdnadshavaren tvingas svara något som kanske inte helt passar in med dennes åsikt eller egentliga inställning (Denscombe 2016:252). Därför valde vi att ha med en öppen fråga som tillhörde fråga 7, samt fråga 14.

Intervjuerna med lärarna fördes över Zoom, en videosamtalstjänst. Både vi och lärarna hade kameran igång så intervjuerna kunde ske ansikte mot ansikte (Denscombe 2016:14, 282). Intervjuerna var av kvalitativ karaktär och semistrukturerade (Denscombe 2016:266). Vi hade frågor att utgå ifrån (se bilaga 3) men lät lärarna utveckla sina svar som de ville och vi ställde även följdfrågor på det som sades. Sista frågan som ställdes var om de ville lägga till något (Denscombe 2016:279). De två lärarna intervjuades en i taget på olika dagar och intervjuerna tog mellan 35–45 min. Intervjuerna spelades in med ljudupptagning. Det ansågs inte vara nödvändigt med videoupptagning för studiens syfte och då videoupptagning kan

kännas mer påträngande för lärarna än enbart ljudupptagning (Denscombe 2016:280). Ljudupptagningen skedde på två olika enheter för att minimera risken för tekniska fel. Innan intervjun började fick lärarna ta del av missivbrevet och de blev informerade om att ljudet skulle spelas in under intervjuerna.

Vid tidpunkten för denna studie är världen begränsad av Covid-19 pandemin och vi ansåg det vara mer lämpligt att genomföra allt via Internet. Vi valde att genomföra personliga intervjuer med lärarna via videosamtalstjänsten Zoom. Vi ansåg också att vi skulle få ett större urval och frekvenssvar om vårdnadshavarna fick besvara en enkät än genomföra en intervju över videosamtal. Även studiens begränsade tidsram påverkade valet av strategi (Denscombe 2016:24).

3.1.2 Studiens deltagare

Studiens deltagare utgjordes av två lärare och 33 vårdnadshavare vars barn går i lärarnas klass. Genom detta urval begränsades deltagarna till enbart dessa individer. Dessa tillhörde två olika skolor från två olika kommuner i Mellansverige. Den ena skolan är mångkulturell och över hälften av eleverna hör eller talar regelbundet ett annat språk än svenska hemma. På den andra skolan har de flesta av eleverna svenska som modersmål. Enkäten delades ut till 29 elever i årskurs 3 och 28 elever i årskurs 1. Svarsfrekvensen var ~58%, totalt 33 svar fördelade på elva svar från årskurs 3 och 22 svar från årskurs 1. Bortfallet anses vara acceptabelt då studien inte gör anspråk på generaliserbarhet. Lärarna som valdes ut till studien upplever vi är i sitt arbete kompetenta och tillförlitliga och de har viss vana vid att bli intervjuade som handledare på övningsskolor. Studien har ett explorativt urval och är ett icke-sannolikhetsurval (Denscombe 2016:63–64) och gör inget anspråk på att vara generaliserbart. Syftet är att generera åsikter och information om läsläxan som företeelse, inte att få ett tvärsnitt av populationen. Lärarna valdes ut både genom ett bekvämlighetsurval, de har varit våra handledare under våra VFU-perioder, och genom ett subjektivt urval, då de jobbar på två skolor som skiljer sig åt i mångkulturalitet och i två olika årskurser (Denscombe 2016:73–78). Vårdnadshavarna valdes ut genom ett subjektivt urval då vi ville få deras perspektiv på samma slags läsläxor som lärarna intervjuades om. Alla deltagare i enkäten samt deras svar är anonymiserade och kan därför inte identifieras, enbart vi som skriver denna studie har tillgång till resultatet. Lärarna har fått sina namn utbytta till Lärare

1 och Lärare 2. Materialet kommer förstöras efter att studien blivit godkänd. Deltagarna hade rätten att avbryta utan konsekvenser, vilket de informerades om via missivbrevet.

3.2 Studiens kvalitativa databearbetning

Tolkning och analys sker kvalitativt utifrån studiens teoretiska begrepp, förklaringsmodell och tidigare forskning (se kapitel 2 Bakgrund och tidigare forskning). Vi har valt att i datasorteringen dela upp intervjuerna och enkätsvaren från de öppna frågorna i kategorier för att göra data mer hanterbart (Tivenius 2015:47).

Intervjuerna transkriberades i sin helhet. Transkriberingen skedde på standardsvenska. Längre pauser eller längre stakningar betecknades med tre punkter i rad [...], i övrigt transkriberades inte betoningar eller intonation. Detta innebär att data kan förlorat en del autenticitet (Denscombe 2016:387–388). Utifrån studiens syfte anses det inte vara nödvändigt med en detaljerad transkribering. Denscombe (2016:385) skriver hur tidskrävande en fullständig transkribering är och att det därför är möjligt för forskaren att vara selektiv i sin transkribering beroende på vad för resultat som ska användas. Utifrån de frågor som intervjuerna var semistrukturerad kring plockade vi ut många direktcitrat som representerade lärarnas svar. Efter en genomgång av dessa tog vi ut nyckelord som fick ligga till grund för kategorierna. Dessa kategorier bearbetades flertalet gånger, och sju kategorier skapades. På ett liknande sätt bearbetades även utsagorna från de öppna frågorna i enkäten. Alla utsagor sammanställdes under vilken fråga som de svarat på. Därefter började vi bearbeta dessa in i kategorier, där nyckelord skapade de olika kategorierna. Vi bearbetade dessa ytterligare innan de slutgiltiga fyra kategorierna skapades. Ett fåtal utsagor valdes bort. De var inte relevanta för studiens forskningsfrågor och passade därför inte in i någon av kategorierna. De teoretiska begreppen, förklaringsmodellen och tidigare forskning låg till grund för arbetet med att skapa alla kategorier. Kategorierna är namngivna efter direktcitrat från intervjuerna och utsagorna som ingår i den kategorin.

Via en jämförelse med kategorierna *barnet blir bättre och det blir ett "jobbigt" moment* på att läsa beskriver vi hur vi har jobbat med kategorierna. Utsagorna kommer båda från den öppna frågan "Vill du förtydliga ditt svar på fråga 7" efter

fråga 7 där de skulle kryssa i ett alternativ av sex som passar bäst utifrån vad de tycker läsläxan är.

- Utsaga 56: “Kul att höra barnens framsteg och bra för gemenskapen.” Initial kod: Gemenskap med vårdnadshavare

Denna utsaga valde vi att tolka som något som anses vara positivt med läsläxan och att läsläxan kan ge vårdnadshavare mer kunskap om deras barns utveckling. Därför valde vi att dela in den i kategorin *barnet blir bättre*.

- Utsaga 36: “Läsläxan gör nytta, men skulle du fråga vårt barn, skulle han nog svara "tråkig" – och den är definitivt både tidskrävande och konfliktskapande.” Initial kod: Konfliktskapande

Denna utsaga säger att läsläxan gör nytta, men framförallt beskriver den utmaningar med läsläxan, hur den kan vara en grund till konflikter och att den inte är intressant eller motiverande för barnet. Därför valde vi att dela in den i kategorin *det blir ett "jobbigt" moment*.

3.3 Studiens kvantitativa databearbetning

Resultatet sammanställdes med hjälp av enkätverktyget vi använde, EasyQuest (u.å.). Den bearbetade data presenteras i liggande stapeldiagram, med svaren i både procent samt antal. Procenten är avrundad till närmaste heltal och därför kan den i vissa fall visa att det totala antalet svar är mer eller mindre än 100%.

3.3.1 Sammanfattning av tolkning av empiri

Med stöd av Säljös (2014:20–21, 2017:256–257) vidareutveckling av Vygotskijs sociokulturella teori har vi tolkat empirin. Vi använde en metodkombination, intervjuer med två lärare och enkätundersökning med 33 vårdnadshavare. Denscombe (2016:230) skriver att en metodkombination kan vara fördelaktigt att använda bland annat då det kan “ge en mer omfattande redogörelse för det som undersöks”. Genom att studien undersöker både lärare och vårdnadshavare kan den spegla mer varierande åsikter. Empirin grundar sig på elva kategorier och statistik från nio diagram.

3.4 Etiska överväganden

Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer har använts genomgående i studien (Vetenskapsrådet 2017). Nedan redogörs hur dessa principer uppfylls i studien enligt Tivenius (2015:74) uppdelning:

- *Informationskravet* uppfylls då lärarna och vårdnadshavarna har innan sitt deltagande delgivits studiens syfte, villkoren för deltagandet och de förutsättningar studien har.
- *Samtyckeskravet* uppfylls då deltagarna hade rätt att inte delta genom att inte svara eller när som helst avbryta sitt deltagande. Detta informerades deltagaren om innan enkäten eller intervjun började via missivbrevet.
- *Konfidentialitetskravet* uppfylls då alla deltagare är anonyma. Inga personuppgifter anges i data och skolorna är icke namngivna.
- *Nyttjandekravet* uppfylls då all insamlade data endast har använt för studiens forskningsändamål och kommer inte göras tillgänglig för obehöriga. Data kommer att förstöras vid arbetets godkännande.

4 Resultat

I detta kapitel presenterar vi vår empiri. För att särskilja och lättare kunna jämföra de olika deltagare studien har benämner vi deltagarna som svarat på enkäterna med vårdnadshavare och deltagarna som deltog i intervjuerna för lärarna.

Kapitlet är uppdelat efter lärarnas svar från de två intervjuerna med totalt sju kategorier, vårdnadshavarnas svar i enkätens öppna frågor med totalt fyra kategorier samt vårdnadshavarnas svar i enkätens slutna frågor och vår analys och tolkning av resultat. De öppna frågorna i enkäten presenteras även före de slutna frågorna i enkäten, detta då de slutna frågornas statistik kan i flera fall ses som en sammanfattning av utsagorna på enkätens öppna frågor. Kategoriernas namn kommer från direktcitat i svaren lärarna och vårdnadshavarna har gett.

4.1 Lärarnas svar i intervjuerna

Våra kategorier för intervjuerna med lärarna är: *läsa samma text många gånger, syftet är att de ska bli bättre på att läsa, alla föräldrar gör så gott de kan, oj, jag kan läsa, jag läser kapitlet innan, svårt att hinna med och det är ju bra att anpassa läxan*. I detta avsnitt redogör vi för dessa kategorier. Vi beskriver dem med hjälp av direktcitat från lärarna och det är också så kategorierna är namngivna. Kategorierna är till viss del oberoende av varandra och till viss del sammanlänkade, då intervjuernas kvalitativa ansats och vår tolkning av lärarnas svar inbjuder till detta. Vi redovisar svaren från Lärare 1 och Lärare 2 ihop då deras åsikter stämmer överens i mångt och mycket. I de fall de svarade olika redovisas det.

4.1.1 Läsa samma text många gånger

Det finns ingen läxpolicy på skolorna, men båda lärarna känner att det finns en outtalad policy att eleverna ska ha med sig någon slags läsläxa hem. Lärarna i den här studien ger ut läsläxa en gång i veckan. Dock anpassar de läsläxan beroende på om det är inför lov, då brukar de inte ge ut någon vanlig läsläxa. Det ser även annorlunda ut i början av årskurs 1. Lärarna uttrycker att de väntar med att ge ut läsläxan för att de själva ännu inte vet vad eleverna kan. Dels för att hinna stämma av deras kunskapsnivå, dels för att det är vanligt att många elever inte kan alla bokstäver än

och därför inte kan genomföra en läsläxa. När eleverna kommer upp i högre åldrar anpassar lärarna läsläxan efter elevernas nivå i läsning. Läsläxan ser olika ut beroende på elevernas läsutveckling och årskurs. I årskurs ett handlar om att ljuda, avkoda och ha läsflyt. Lärare 1 säger “[...] då handlar det mycket om i början att man ska lära sig ljuda, man ska känna igen ordbilder.” I de högre årskurserna, när eleverna har kommit längre i läsutveckling, uttrycker lärarna att det är fokus på läsförståelse, “[...] nu har du knäckt koden nu ska du förstå vad du läser och berätta vad handlar texten om.” (Lärare 2). Med läsläxan får eleverna även frågor om texten. Lärarna uttrycker att frågorna kan se ut på olika sätt och vara upplagda på olika nivåer.

[...] mycket läsförståelsefrågor till varje kapitel. Inte bara kanske svar som de kan hitta i texten, men också lite så här finurliga...under...frågor. Ibland frågor om de själva som kanske kan relateras till texten. (Lärare 1)

Båda lärarna arbetar främst med läseböcker som finns i olika nivåer. Böckerna ingår i ABC-klubben, vilket är ett läromedel i svenska för årskurs F-3. Lärare 2 berättar att hon även har arbetat med ett annat läromedel som heter Brilljant som är mer anpassat för barn som har ett annat modersmål än svenska.

Varje avsnitt handlar om något, som till exempel “hos doktorn” eller “i affären” [...]. Så de får jättemånga ord. De ökar på ordförrådet. Så den är jättebra och enkel att förstå, och så är det bilder till. [...] alla SVA-elever skulle jag säga tjänar på det [...]. (Lärare 2)

I början av årskurs 1 används ofta egentillverkat material, såsom arbetsblad med enkla ord och meningar. Detta för att eleverna i årskurs 1 har olika förkunskaper i början av terminen och för att eleverna kommit olika långt i sin läsutveckling. Ett genomgående tema i läsläxan är repetition. Lärare 1 förklarar att läsläxan handlar om att läsa samma text flera gånger, dels för att öka elevernas självförtroende, dels för att eleverna ska bli medvetna om sina egna framsteg och för att eleverna ska utveckla läsflyt. Varje vecka ska eleverna läsa ett kapitel i läseboken. Vid dessa tillfällen rekommenderar lärare 1 att eleverna läser samma kapitel fem gånger i veckan medan lärare 2 rekommenderar minst tre gånger i veckan eller tills eleverna kan läsa med flyt.

4.1.2 Syftet är att de ska bli bättre på att läsa

Det övergripande syftet med läsläxan är att alla barn ska lära sig att läsa samt känna sig säkra på att läsa: "syftet är att de ska bli bättre på att läsa. Att de ska träna på den här mängdträningen så att det blir mer flyt, läsflyt." (Lärare 2)

Lärare 1 brukar beskriva för eleverna varför läsningen är nödvändig med vardagsrelaterade exempel.

Alltså du kommer bli vuxen, och du kommer få ett brev på posten och du behöver kunna läsa det här brevet för det kanske står vilken tid du ska vara hos tandläkaren och vilken dag. Så det är en sak som alla måste kunna. (Lärare 1)

Lärare 1 förtydligar även syftet för barnen och vårdnadshavare genom att ge dem ett mål med lästräningen:

Målet med läsläxan brukar jag säga, eller när du har lagom flyt då hinner du ju läsa remsorna på tv:n innan det byts. Och dit ska du ju helst ha kommit innan du slutar trean för då har du liksom fått en lagom fart. (Lärare 1)

Att läsläxan är en viktig del i att lära eleverna att läsa uttrycker Lärare 1 nedan:

[...] det tar mycket, mycket längre tid att bli en bra läsare om du inte läser även på din fritid. Man har så många elever i skolan så man hinner inte hjälpa alla att bli bra läsare på den undervisningstiden varje barn får. (Lärare 1)

Det behövs mängdträning för att bli en god läsare, vilket eleverna inte hinner få under skoltiden. Därför behöver eleverna mer lästräning hemma, det räcker inte att bara träna i skolan.

4.1.3 Alla föräldrar gör så gott de kan

Läsläxan som lärarna skickar hem med eleverna är beroende av vårdnadshavarna. Lärarna poängterar att för att läsläxan ska vara givande för eleverna, måste de ha stöd av vårdnadshavarna, "[...] det handlar väldigt mycket om stöttning hemifrån." (Lärare 2).

Det är ofta andra faktorer som påverkar hur läsläxan blir genomförd, än att en vårdnadshavare inte bryr sig om att repetera läsning med sitt barn. Lärare 2 beskriver att samarbetet mellan hem och skola lätt blir påverkat när vårdnadshavarna har fullt upp, har många barn eller inte har tid med läsläxan.

[...] alla föräldrar gör så gott de kan. Det finns ju ingen som struntar i en läsläxa bara för att de inte bryr sig om sitt barn. [...] Det gäller ju bara att komma till lite underfund med vad beror det här på, kan jag hjälpa er med någonting, eller fungerar det inte med läxor alls hemma hos er, jamen då tar vi bort dem. Man måste vara lyhörd. (Lärare 1)

Vårdnadshavarna tror ibland att för mycket repetition är fel då barnen lär sig texterna utantill. Enligt lärarna ingår memorera av ordbilder för att eleven ska lära sig att känna igen vanligt förekommande ord och på så sätt utveckla sin läsförmåga. För övrigt anger lärarna att de inte vet så mycket om vad vårdnadshavarna egentligen tycker om själva läsläxan.

Lärarnas gemensamma uppfattning är att skolan måste kompensera för hur läsläxan genomförs i hemmet. Ett sätt att kompensera läsläxan är att erbjuda läxhjälp. Lärare 2 erbjuder sin klass läxhjälp en gång i veckan, då det behövs i svenskan. Vid läxhjälpen sitter eleverna två och två och samarbetar med varandra och läraren går runt och hjälper till. Lärare 1 har ingen läxhjälp för klassen just nu då hen anser att det inte behövs än. Läraren förklarar att skolan har erbjudit det förut i de högre årskurserna men att hen gärna hjälper till efter lektionstid om någon elev har frågor om läxan.

Är vårdnadshavare engagerade i läsläxan underlättar det samarbetet. Oftast lyssnar de på lärarna och övar mer om de blir personligt ombedda att göra det, men det är sällan de själva tar kontakt med lärarna.

Föräldrarna kan påverka känslan, den här liksom hur det känns att göra läxan. Att de sitter tillsammans och liksom gosar in sig och läser tillsammans. För alla barn vill ha ensamtid med föräldrarna där de får egentid och gör någonting tillsammans. Än att sitta själv och läsa vid köksbordet när mamma står och lagar mat. Det är inte samma sak. Det påverkar. (Lärare 2)

Båda lärarna är överens om att vårdnadshavarna påverkar lässtunden och hur eleverna upplever att göra läsläxan. Blir det en positiv gemensam upplevelse underlättar det att utföra läsläxan. Blir det en stressig och oengagerad stund som inte ger tillräcklig stöttning till eleven leder det lätt till att det blir en negativ inlärningssituation.

Elevernas lästillfällen med en vuxen tror båda lärarna minskar med åldern. En anledning är hur väl vårdnadshavaren uppfattar att deras barn ligger till i sin läsutveckling, “[...] de som har barn som läser väldigt väl gör det väl inte lika mycket.” (Lärare 1) och “[...] de [vårdnadshavarna] tänker ‘det är klart han är så duktig på det

här nu, så han behöver inte träna så mycket'." (Lärare 2). Lärarna tror att en annan anledning kan vara att engagemanget från vårdnadshavare och barn minskar efterhand. Att vårdnadshavarna prioriterar läsläxan mer i årskurs 1 för att det är viktigt att komma igång med läsningen men att när barnet har börjat läsa och fått upp flyt i läsningen blir läsläxan inte lika viktig, "[...] sen när barnen har börjat läsa då förstår liksom inte föräldrarna att ah men de måste förstå vad de läser." (Lärare 2). Lärare 2 upplever att hans elever ville ha läsläxa i årskurs 1, men att det nu efter tre år inte är lika viktigt längre både för barn och vårdnadshavare.

4.1.4 Oj, jag kan läsa

Lärarna förklarar att ju mer eleverna övar på att läsa desto lättare blir det för dem, "när de läser samma sidor flera gånger då blir det flyt och då känner de så här 'oj, jag kan läsa'." (Lärare 2). Det ger dem en ökad motivation till att läsa mer och det är en fördel med läsläxan, "då läser vi samma sida tre–fyra gånger, och då märker de direkt att det går ju fortare. Så att det är ju jättebra för att visa dem att 'du ser, det hjälper att träna hemma'." (Lärare 2). Att vårdnadshavarna kan bli mer medvetna om var deras barn ligger i sin läsutveckling är en annan fördel enligt Lärare 1. Genom läsläxan får eleverna utveckla många kunskaper. Lärarna ger avkodning, ljuda, läsförståelse, inlevelse, flyt, ordförråd och stavning som exempel på olika delar som eleverna tränar på i sin läsläxa.

4.1.5 Jag läser kapitlet innan

Inför varje läsår instruerar lärarna på föräldramötet hur läsläxan ska genomföras, vad som kan vara viktigt att tänka på hemma och varför eleverna har läsläxa. Både vid föräldramöten och utvecklingssamtal finns det möjlighet för vårdnadshavarna och eleverna att uttrycka synpunkter. Vid varje hemskickad läxa finns även skriftliga instruktioner till vårdnadshavare och elever och de ska lämna en skriftlig kommentar hur läsningen har gått. Första gången eleverna möter läseboken introduceras den på ett lustfyllt sätt genom att lärarna presenterar huvudkaraktärerna och bokens handling. I läromedlet finns det en inledande text som är meningen att en redan kunnig läsare ska läsa högt för barnen. Inför varje ny läsläxa har lärarna högläsning

av det nya kapitlet i läseboken. De ser till att förklara svåra ord och tittar på bilderna tillsammans med eleverna.

Lärarna följer upp läsläxan genom att ha läxförhör där eleverna får gå iväg med läraren och läsa högt, en och en eller två och två. Lärarna skriver bedömningar för att se utvecklingen och ge feedback till elever och vårdnadshavare. Ibland sker det också läxförhöret för Lärare 2's årskurs 3:a genom parläsning i klassrummet, där eleverna läser varannan mening med en klasskompis och läraren går runt och lyssnar och antecknar. I Lärare 1's klassrum är det ett trelärarsystem och lärarna samarbetar då under läxläsningen. Pedagogerna turas om att lyssna på och samtala med varandras elever. Genom detta efterarbete synliggörs hur läsning har gått hemma, "jag brukar säga så här 'jag hör på dig om du har läst hemma eller inte'. Det syns direkt. De är osäkra [...] de som kämpar med texten. Det blir många stopp [...]" (Lärare 2). Det märks när eleverna inte har repeterat en text tillräckligt många gånger hemma.

4.1.6 Svårt att hinna med

Denna kategori beskriver det lärarna upplever som negativt med läsläxan. Båda tar upp att det råder en viss tidsbrist. De beskriver att det tar lång tid att genomföra läsläxan, de vill lyssna på alla elever för att kunna göra bedömningar och för att ge eleverna en mottagare.

Det är viktigt också att man ger det här tid för att annars blir ju inte läxan lika meningsfull för föräldrar eller för barn. Om de känner att de läser men att ingen liksom lyssnar när de läser, de vill kanske visa hur bra de har tränat. Så det är viktigt att ge det här tid. Lärare 1

Lärare 2 uttrycker också att det ger hen en chans att få egentid med varje elev.

Och frågar lite, hur det gått hemma och man får liksom egen tid med varje elev och prata om läsning. Det är jätteviktigt. För att jag har känt att när man inte har kunnat fått till det då tappar man lite och de tappar också det här att man måste ta med läxan eller måste ha gjort det. För de tänker att [Lärare 2's namn] lyssnar inte hela tiden. Lärare 2

Lärarna har läxförhör då de lyssnar på eleverna när de läser texten de haft i läxa, helst enskilt eller två och två. Problematiken i det är att de inte hinner genomföra det under en lektion, utan det kan ta flera lektioner och att de då också måste ha hjälp av andra pedagoger som har ansvar för resten av klassen. Lärarna uttrycker att det är angeläget med läsläxan men att det tar jättelång tid.

Vårdnadshavarna kan vara en annan negativ aspekt med läsläxan, “om ett barn inte får hjälp hemma, pressa inte barnet. För det inte barnets fel att den inte läser.” (Lärare 1). Det krävs ett kontinuerligt samarbete mellan hem och skola och ett engagemang från vårdnadshavarna för att läsläxan ska genomföras, “sen finns det ju familjer där man inte liksom...det fungerar inte att göra läxan hemma och då får man ju försöka hjälpa dem eller de barnen.” (Lärare 1). Fungerar inte läsläxan i hemmet vill lärarna lösa det på annat sätt, genom olika slags anpassningar för de berörda eleverna, och det påverkar såklart också tidsbristen.

4.1.7 Det är ju bra att anpassa läxan

Många barn kan tycka att det är kämpigt med läsläxan. De har olika lärostil och förkunskaper och vissa elever kan behöva extra stöttning. Lärarna har därför ett ansvar att anpassa läsläxan efter elevens förutsättningar och behov, “men så fort man tycker att det är svårt, då tappar man suget. Är det för lätt så tappar man också suget. Så man ska hitta lagom nivå.” (Lärare 2). Lärarna är eniga om att man ska anpassa läsläxan och att det kan vara nödvändigt för att motivera eleverna. Men som nämns i kategorin *svårt att hinna med* finns det utmaningar såsom tidsbrist som kan göra att antalet anpassningar måste begränsas.

Lärarna nämner flera olika anpassningar och upplägg som de gör i undervisningen för att göra eleverna mer intresserade och motiverade. Lärare 1 berättar om att positiv förstärkning hjälper motivationen hos eleverna. Lärare 2 anser att “[...] så fort man involverar deras tyckande, då tycker man [eleverna] det är roligare.”. Anpassningar lärarna gör i klassrummet och vid läsläxan är att ha bokpresentationer, beställa boklådor från biblioteket och att eleverna får själva välja bok att läsa.

[...] då får man anpassa det efter olika barn. Vad de behöver. Och sen kan de ju ha individuella läsläxor också. En läsebok kanske inte räcker ett helt läsår. Och då till exempel brukar jag kanske ha valfri bok. Lärare 1

Utförandet av läsläxan kan också anpassas, till exempel att eleven läser varannan mening med den vuxna eleven läser för eller att eleven enbart läser en sida flera gånger istället för hela kapitlet per lästillfälle. Repetition hjälper också till, då eleverna märker att det går lättare och med mer flyt att läsa ju oftare de läser samma

text. Anpassningar sker också för hela klassen. Ibland varieras läsläxan från det vanliga läromedlet: “man hittar roligare läxa. [...] Som att nu den här veckan fick de en skattkarta, att läsa instruktionerna till och följa.” (Lärare 2). Variation och anpassningar kan vara nödvändigt för att hålla eleverna motiverade, men det är en ständig balans mellan nyhetens behag och repetition samt för läraren att hinna med för- och efterarbete.

4.2 Vårdnadshavarnas svar på de öppna frågorna i enkäten

I det här avsnittet redogör vi för vårdnadshavarnas svar i enkätens öppna frågor med kategorierna: *läsa hemma*, *att bli bättre på att läsa*, *barnet blir bättre* och *det blir ett “jobbigt” moment*. Vi beskriver dessa kategorier med direktcitat från vårdnadshavarnas svar. Namnen på kategorierna är tagna från vårdnadshavarnas citat. Vårdnadshavarnas utsagor på de öppna frågorna och vår kvalitativa tolkning av dessa leder till att kategorierna är oberoende och delvis sammanlänkade med varandra.

4.2.1 Läsa hemma

Kärnan i kategorin *läsa hemma* utgår ifrån rent praktiskt vad en läsläxa är för vårdnadshavarna och deras barn och där vårdnadshavare anger hur läsningen går till i hemmet, där de är enade om att under läsläxan ska barnet läsa för en vuxen. Den gemensamma nämnaren för många svar är att den ska genomföras hemma: “en läxa som ska göras hemma och sedan tas tillbaka till skolan.” och “en text som en elev ska träna på att läsa hemma. (och som kommer från skolan!).”. Den specificerar också vad vårdnadshavarnas barn ska göra: “ett stycke text som eleverna ska läsa utifrån sin egen förmåga.”. Att ta hem något som ska läsas, att det är så här en läsläxa går till enligt vårdnadshavarna, ingår i denna kategori. Vårdnadshavarna svarar på frågan kortfattat och rakt på sak, hur det praktiskt går till, när deras barn har en läsläxa: “att barnet läser högt för en förälder och får tips om ev.fel.” och “en text som barnet får med sig från skolan som vi över på hemma.”.

En läsläxa behöver inte vara en läxbok, den kan se ut på flera olika sätt: “[...] Vanligaste i vårt fall är en text, som barnet läser högt för en vuxen. Det kan vara ord,

skönlitteratur eller en faktatext.”. Men den består oftast av samma bok: “En bok man får hem och ska läsa igenom 3ggr”. En vårdnadshavare beskriver att eleven ska bli säkrare på texten. Det handlar om att repetera och läsa samma text flertalet gånger: “ett stycke/kapitel man ska läsa om och om igen”. Vårdnadshavarna beskriver att deras barn får möjlighet att utveckla olika delar av läsförståelse, genom att de får svara på frågor som handlar om texten: “en läxa där barnet läser en text och i vissa fall även svarar på frågor kopplade till texten.”. Läsläxan kräver inte enbart avkodning men också att eleverna ska kunna förstå vad de läser. Precis som textens innehåll, varierar även frågorna vecka till vecka.

4.2.2 Att bli bättre på att läsa

Kärnan i vårdnadshavarnas utsagor är att syftet med läsläxan är: “att bli bättre på att läsa”. Några av utsagorna visar även ett bredare synsätt på syftet att bli en bättre läsare. De tar upp flera exempel på olika förmågor som barnen utvecklar med läsläxan: “I första hand att lära sig att läsa en text, få flyt och läshastighet och även läsförståelse.”. Dessa förmågor kan sättas in under paraplybegreppet läsförmåga. Utsagorna nämner förmågor såsom läsflyt, ordförråd, läsförståelse, läshastighet, språkkunskaper, avkodning, att läsa högt med inlevelse och ordbilder.

Ytterligare en aspekt som synliggörs i utsagorna är att vårdnadshavarna har en större helhetssyn på syftet med läsläxan. Att det inte bara handlar om läsförmågan, utan att läsläxor i stort bidrar till att öka kunskaper som koncentrationsförmåga och minne. “[...] Läger grunden för att kunna ta till dig information i andra ämnen.”. Läsning är också användbart vid annan kunskapsinhämtning: “i det stora hela att lära sig att läsa för att kunna lära sig något nytt, öppnar nya möjligheter.”. En god läsare har andra möjligheter, både inom skolan men också för individen i stort: “det öppnar nya horisonter för barn.”. Med läsläxan blir en ny värld tillgänglig för barnet. Läsläxan kan bidra till att ge dem olika perspektiv och nya synsätt som kan verka främjande för deras personliga utveckling.

4.2.3 Barnet blir bättre

Ett flertal av svaren beskriver positiva upplevelser med läsläxan. Fyra av vårdnadshavarna nämner att läsläxan är utvecklande då deras barn lär sig att läsa

snabbare och mer självständigt. När barnet blir bättre på att läsa skapar det läslust. Två av vårdnadshavarna förklarar hur positiva den repetitiva delen av läsläxan är då deras barns läsning blir bättre och bättre ju mer hen läser: "att nöta ger resultat.". Utsagorna som hör till denna kategori visar att det är viktigt och nyttigt med läsläxa. En annan positiv konsekvens är att vårdnadshavarna känner att de får mer kunskap om hur deras barn ligger till och vilka framsteg de gör. Läsläxan kan även bidra till en ökad gemenskap mellan vårdnadshavare och barn, de får mer egen tid tillsammans där barnet blir uppmärksammat, sedd och de kan ha roligt ihop.

Utsagorna visar på att läsandet hemma blir av i större utsträckning när det är ett måste från skolan att genomföra varje vecka. Läsläxan hjälper till att skapa en viss struktur på barnens läsning. Med hjälp av läsförståelsefrågorna, som kan hjälpa barnen att reflektera över vad de egentligen läser, kan lässtunden underlättas för vårdnadshavarna.

4.2.4 Det blir ett "jobbigt" moment

Vårdnadshavarnas utsagor beskriver flera olika utmaningar med läsläxan. Läsläxan kan bland annat vara energikrävande och svår för barn som ännu inte har kommit så långt i sin läsutveckling. Exempel från utsagorna är bland annat att barnet blandar ihop bokstäverna, att skoluppgifterna krockar med fritidsaktiviteter, eller att barnet hellre vill leka: "läsläxan gör nytta, men skulle du fråga vårt barn, skulle han nog svara "tråkig" – och den är definitivt både tidskrävande och konfliktskapande.". Läsläxan kan vara grunden till konflikter mellan vårdnadshavare och deras barn, även om vårdnadshavarna kan se fördelarna med det. För vissa barn är läsläxan inte tillräckligt intressant och ger ingen eller liten motivation, de tycker inte att det är roligt.

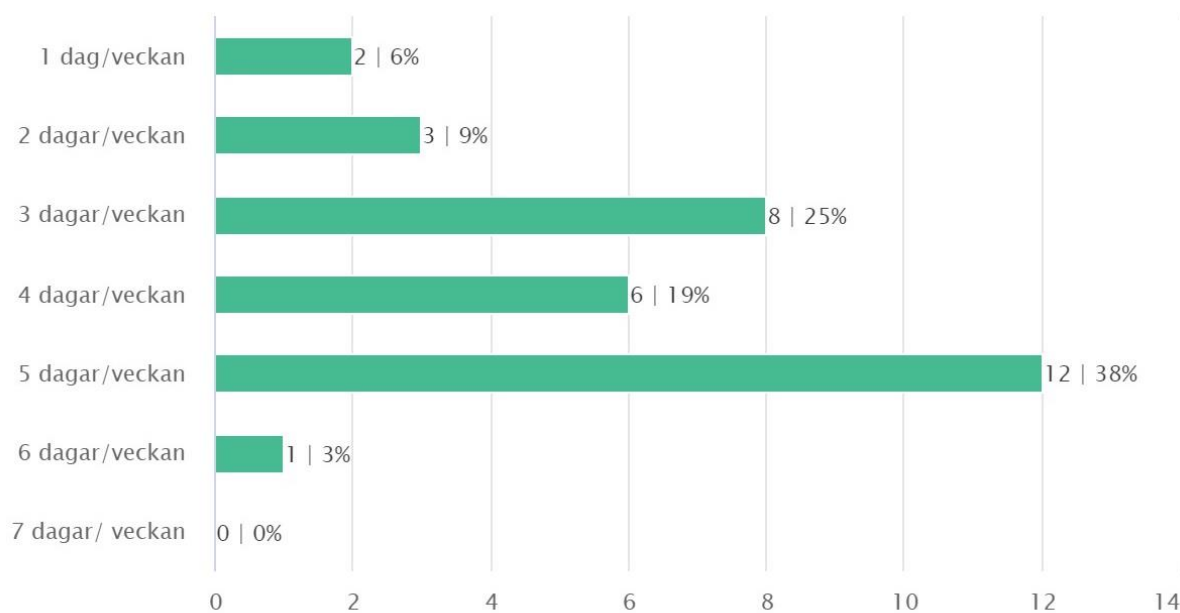
En förändring på läsläxan som önskas i många utsagor är att byta ut böckerna från läromedlet till böcker barnen själva vill läsa. Det skulle underlätta om böckerna anpassades efter barnens eget intresse: "barnen kanske själva får vara med och välja en bok som de tycker är intressant. Detta leder till en mer positiv lässtund tror jag.". Det uttrycks en undran om det behöver vara samma bok varje vecka och om barnen kanske bara ska läsa skolboken i skolan och inte hemma. Vårdnadshavarna är medvetna om att böckerna som ges ut i läsläxa finns på olika nivåer. Personlig anpassning efter barnets förmåga anses vara fördelaktigt. Tre vårdnadshavare

uttrycker att de skulle vilja ha oftare eller fler läxor. Två av dem uttrycker att de vill ha mer att läsa, men inte nödvändigtvis med svårare innehåll.

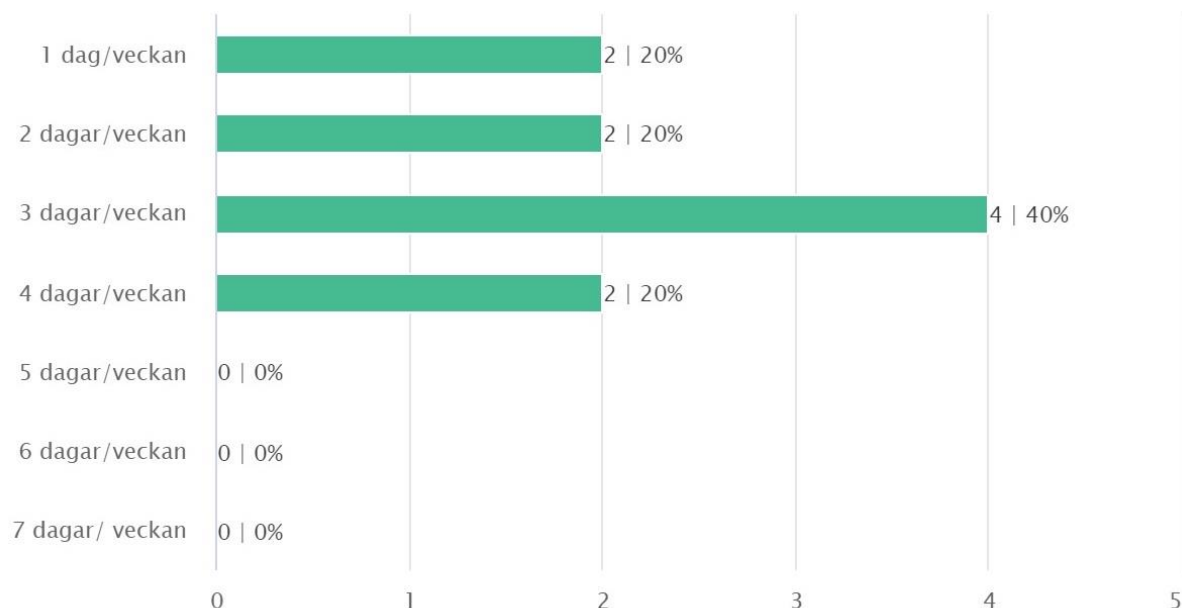
4.3 Vårdnadshavarnas svar på enkäten

Detta avsnitt presenterar statistik från vårdnadshavarnas svar i enkätens slutna frågor med hjälp av diagram. Vårdnadshavarnas barn går i antingen årskurs 1 eller i årskurs 3. Fördelningen av dessa går att se i ett diagram i bilaga 4 *Figur 1: Årskurs på vårdnadshavarnas barn*. I vissa fall har vi valt att dela upp svaren i två olika diagram då empirin visade på skillnader mellan årskurserna, och i vissa fall har vi valt att lägga ihop dem då empirin visade väldigt liknande resultat oavsett årskurs. Den procentsats som anges är avrundad till närmaste heltal. Alla diagram finns samlade i bilaga 4 – diagram.

4.3.1 Tre till fem dagar per vecka



Figur 2a: Hur ofta per vecka barn läser för en vuxen, årskurs 1.

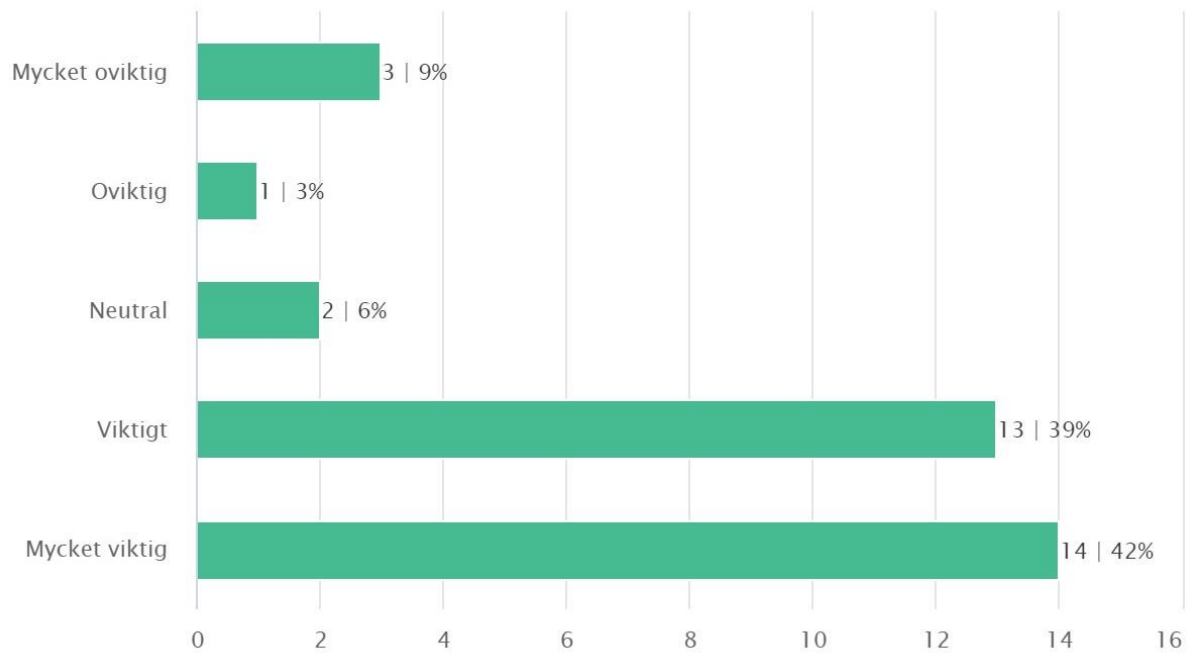


Figur 2b: Hur ofta per vecka barn läser för en vuxen, årskurs 3.

Figur 2a och figur 2b visar hur ofta per vecka vårdnadshavarna anger att deras barn läser för en vuxen. Y-axeln visar dagar per vecka och x-axeln visar antalet barn.

Resultatet visar att det förekommer en viss skillnad mellan barn i årskurs 1 och årskurs 3. I årskurs 1 är det vanligare för barnet att läsa oftare med en vuxen än i årskurs 3. Den största majoriteten av barn i årskurs 1 läser fem dagar/vecka, 55%, medan i årskurs 3 läser majoriteten tre dagar/vecka, 40%. 40% i årskurs 3 läser färre än tre dagar/vecka, medan för årskurs 1 var den siffran 5%. En vårdnadshavares svar med ett barn i årskurs 3 räknades bort i detta resultat då de valde att kryssa i flera alternativ.

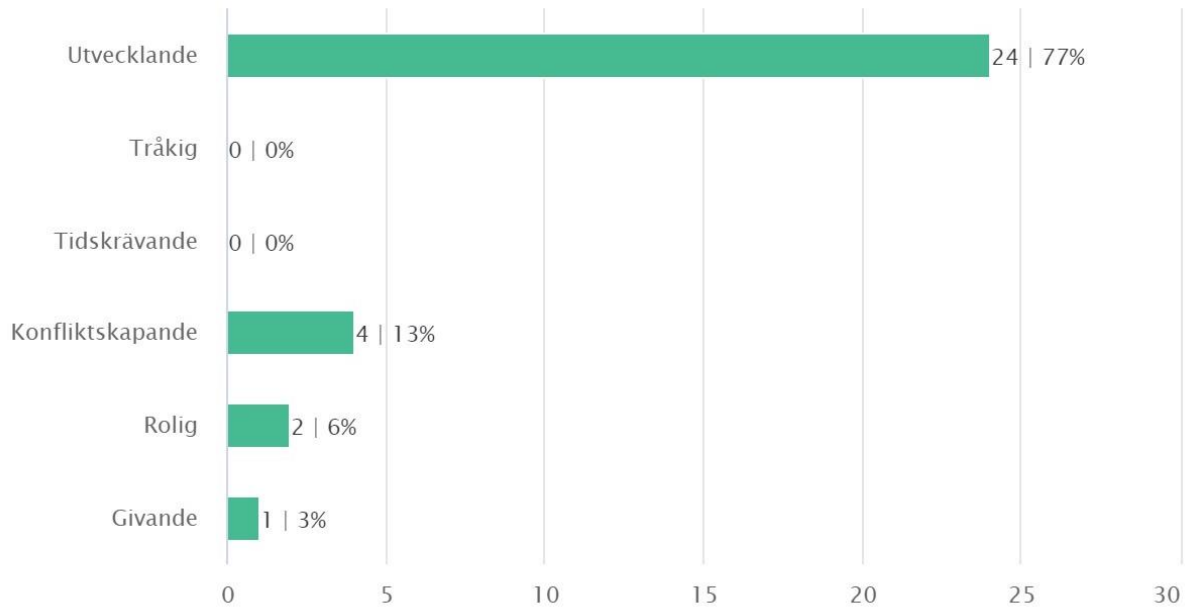
4.3.2 Läsläxor är viktiga



Figur 4: Hur viktig läsläxan anses vara.

Figur 4 visar vad alla vårdnadshavare sammanlagt tycker om hur viktig läsläxan är. Y-axeln visar en femgradig skala från mycket oviktig till mycket viktig och x-axeln visar antalet vårdnadshavare. Majoriteten, 81%, av vårdnadshavarna svarar att läsläxan är viktig eller mycket viktig. 12% anger att läsläxan är oviktig eller mycket oviktig.

4.3.3 Läsläxan är utvecklande

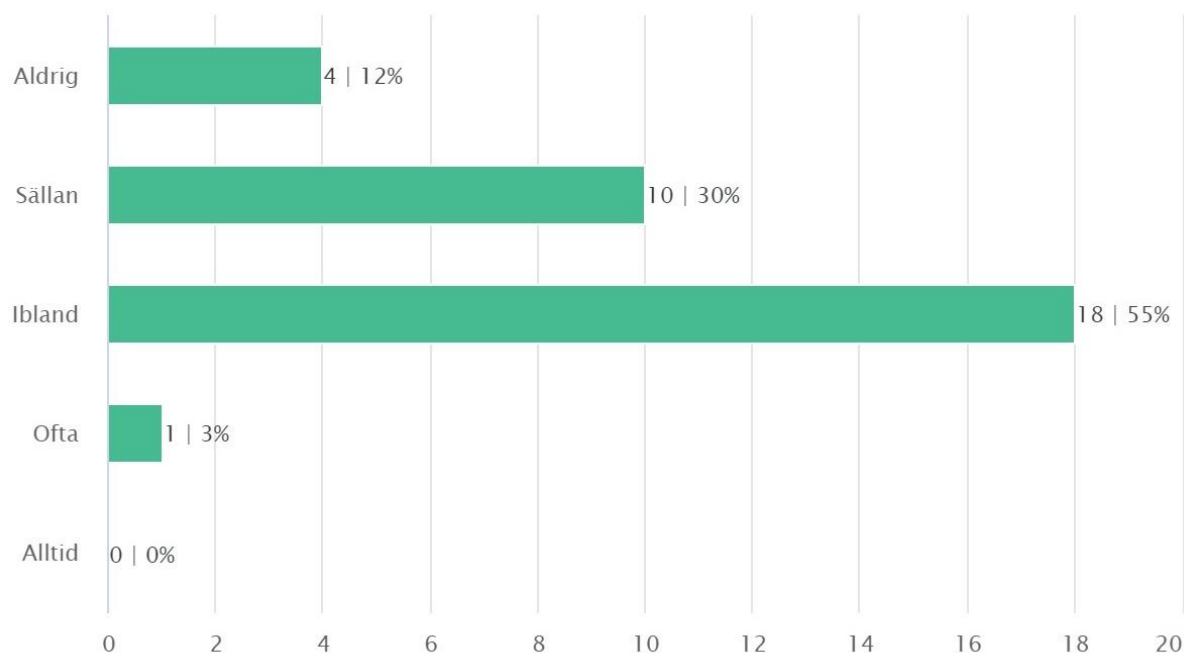


Figur 5: Val av ord med påståendet "läsläxan är...".

Figur 5 visar alla vårdnadshavarnas val av ord på påståendet "läsläxan är...". Y-axeln visar de sex olika ord de hade att välja mellan (utvecklande, tråkig, tidskrävande, konfliktskapande, rolig, givande) och x-axeln visar antalet vårdnadshavare.

Majoriteten av vårdnadshavarna, 77%, väljer ordet "utvecklande" som svar på påståendet "Läsläxan är...". 13% svarade att läsläxan är "konfliktskapande". 6% svarade att läsläxan är "rolig". 3% svarade att läsläxan är "givande". Två av vårdnadshavarnas svar räknades bort i detta resultat då de valde att kryssa i fler än ett svar.

4.3.4 Ibland stressande

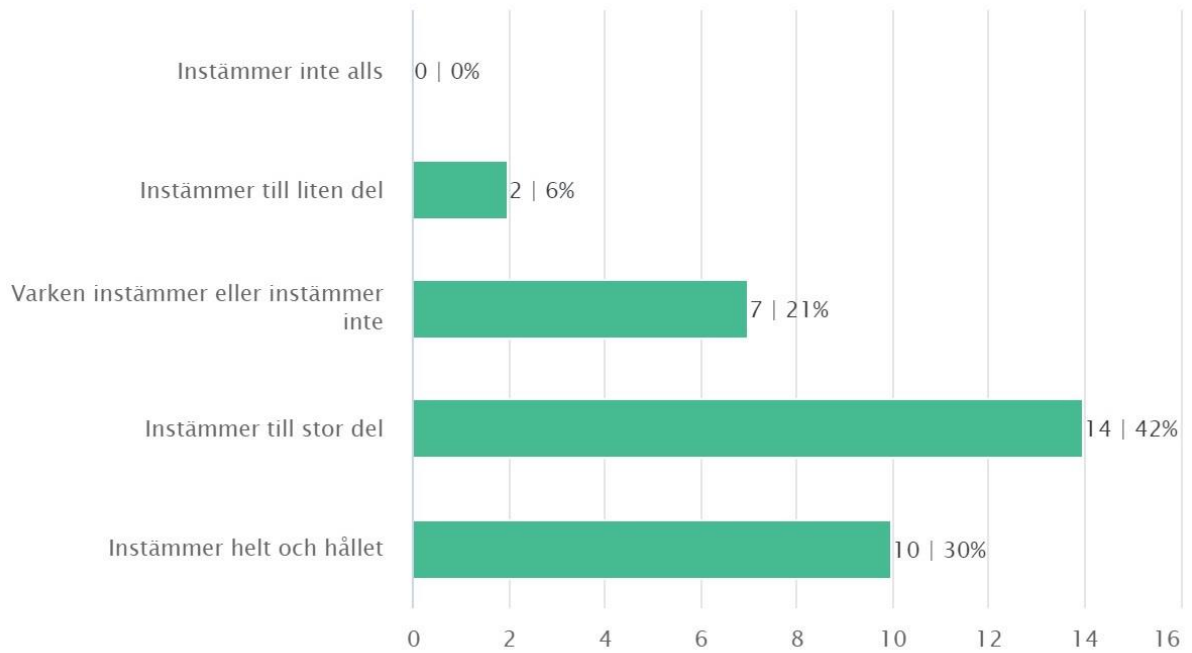


Figur 6: Stress i samband med läsläxa.

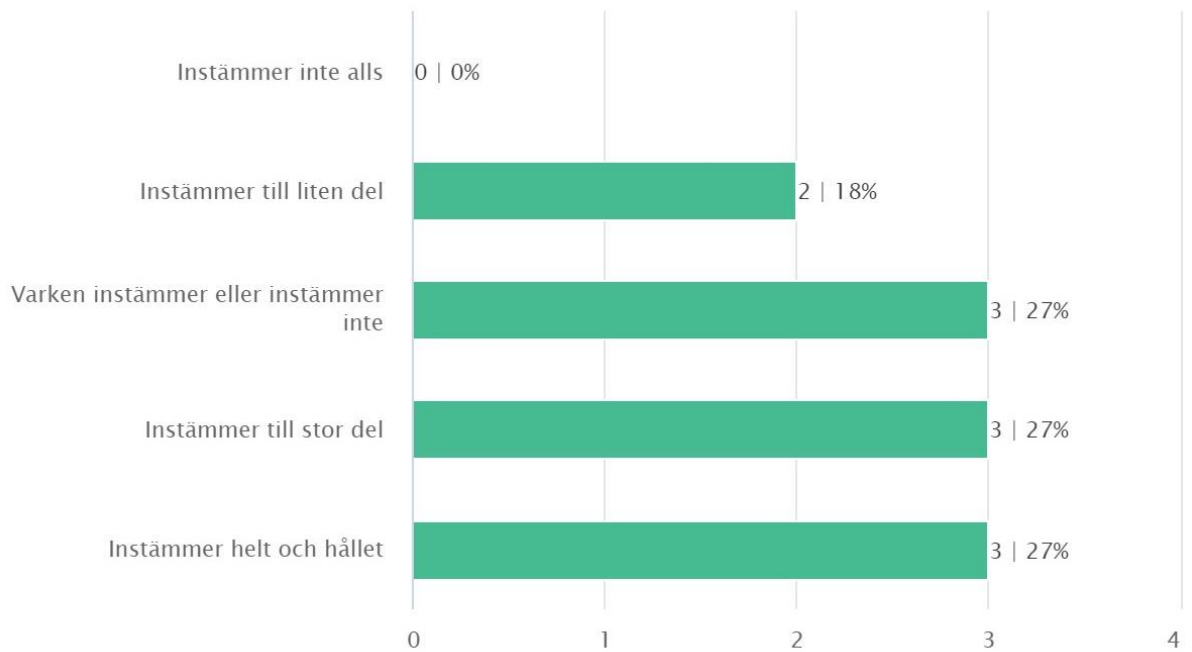
Figur 6 visar alla vårdnadshavarnas svar på frågan “Känner du dig stressad över läsläxan?”. Y-axeln visar en femgradig skala från aldrig till alltid och x-axeln visar antalet vårdnadshavare.

55% anger att de känner sig stressade över läsläxan ibland. 30% svarar att de är sällan är stressade över läsläxan. 12% är aldrig stressade över läsläxan. 3% är ofta stressad över läsläxan.

4.3.5 Läsläxan är nivåanpassad



Figur 8a: Anpassad efter barnens nivå, årskurs 1.



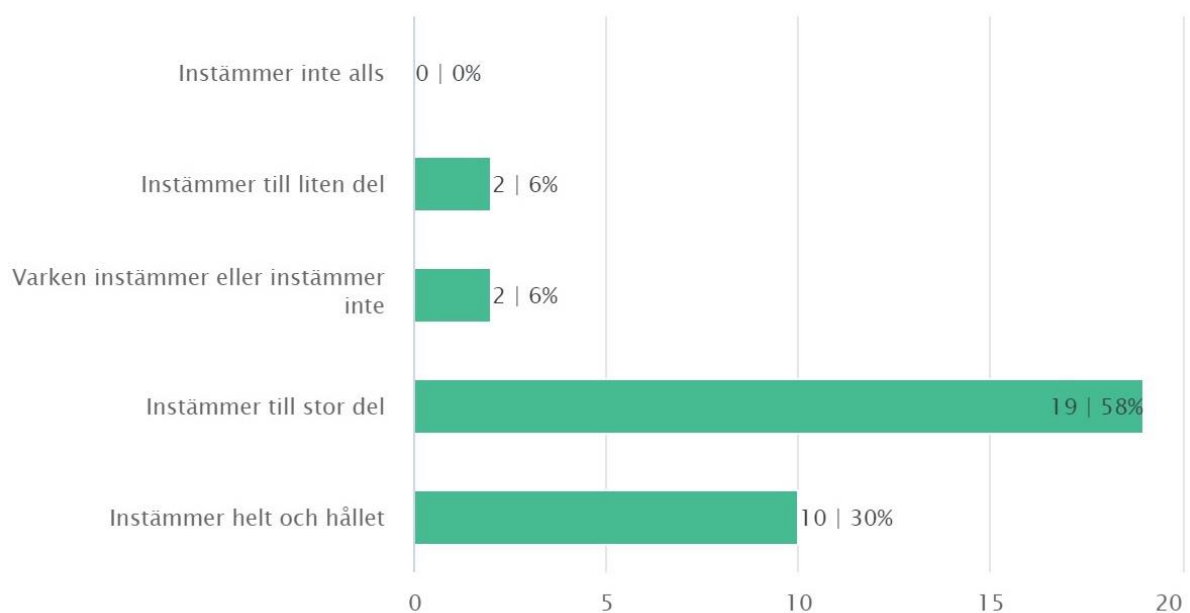
Figur 8b: Anpassad efter barnens nivå, årskurs 3.

Figur 8a och figur 8b visar hur väl vårdnadshavarna anser att läsläxan är anpassade efter deras barns nivå. Y-axeln visar en femgradig skala från instämmer inte alls till instämmer helt och hållet och x-axeln visar antalet vårdnadshavare.

Majoriteten, 82%, av vårdnadshavarna med barn i årskurs 1 instämmer till stor del eller helt eller helt och hållet att läsläxan är anpassad efter deras barns nivå. 18% med barn i årskurs 1 svarar att de varken instämmer eller instämmer inte.

Majoriteten, 54%, av vårdnadshavarna med barn i årskurs 3 instämmer till stor del eller helt eller helt och hållet att läsläxan är anpassad efter deras barns nivå. 27% med barn i årskurs 3 svarar att de varken instämmer eller instämmer inte. 18% med barn i årskurs 3 anser att det instämmer till liten del.

4.3.6 Repetition och befästa kunskap med läsläxan

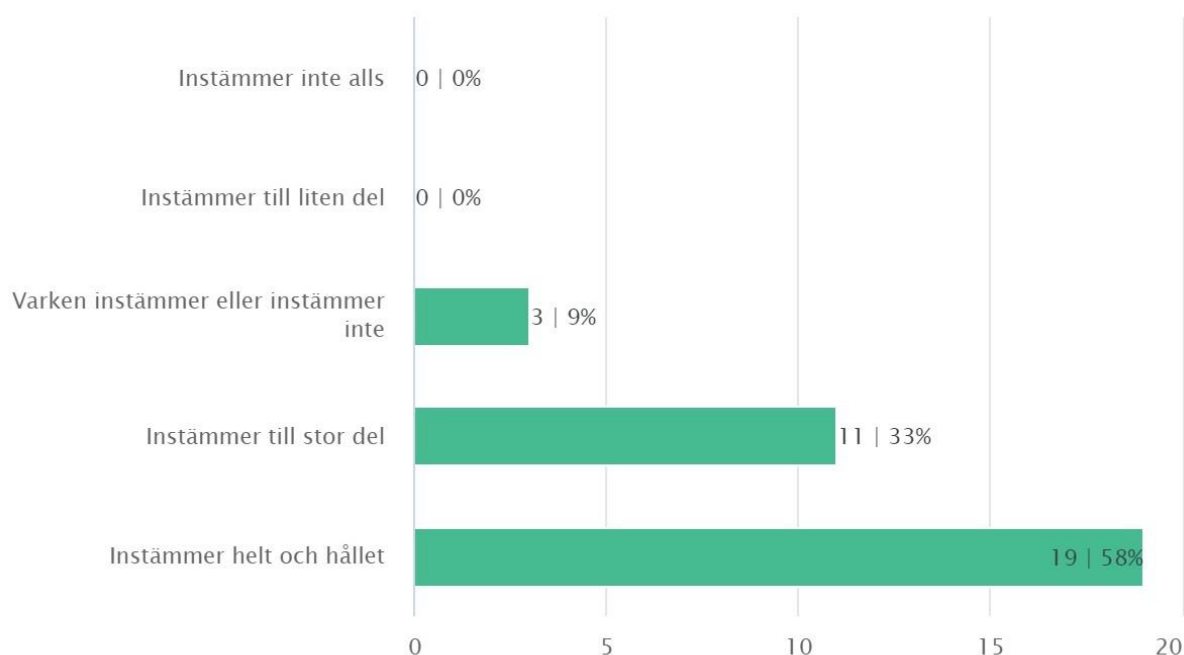


Figur 9: Läsläxan repeterar och/eller befäster kunskap.

Figur 9 visar hur många av alla vårdnadshavare som anser att läsläxan kan hjälpa eleverna att repetera och/eller befästa kunskap. Y-axeln visar en femgradig skala från instämmer inte alls till instämmer helt och hållet och x-axeln visar antalet vårdnadshavare.

88% av vårdnadshavarna instämmer till stor del eller helt och hållet att läsläxan kan hjälpa eleverna att repetera och/eller befästa kunskap. 6% instämmer till liten del och 6% varken instämmer eller instämmer inte.

4.3.7 Insyn i läsutveckling



Figur 10: Insyn i läsutvecklingen.

Figur 10 visar vårdnadshavarna inställning är till frågan “Hjälper läsläxan dig att få insyn i ditt barns läsutveckling?”. Y-axeln visar en femgradig skala från instämmer inte alls till instämmer helt och hållet och x-axeln visar antalet vårdnadshavare.

91% av vårdnadshavarna instämmer till stor del eller helt och hållet att läsläxan hjälper dem att få insyn i deras barns läsutveckling. 9% av vårdnadshavarna varken instämmer eller instämmer inte.

4.4 Analys och tolkning av resultat

Våra forskningsfrågor besvaras med empirin genom våra sju kategorier från de två intervjuerna *läsa samma text många gånger, syftet är att de ska bli bättre på att läsa, alla föräldrar gör så gott de kan, oj, jag kan läsa, jag läser kapitlet innan, svårt att hinna med och det är ju bra att anpassa läxan* och fyra kategorier från enkätens öppna frågor *läsa hemma, att bli bättre på att läsa, barnet blir bättre och det blir ett “jobbigt” moment* tillsammans med det statistiska material som enkäterna givit. Statistiken används för att jämföra och förstärka det som framkommer i kategorierna. Kategorierna är delvis separata men går även in i varandra.

4.4.1 Läsläxa som företeelse

Vi har valt att koppla till forskningsfråga 1 “Hur beskriver lärare och vårdnadshavare läsläxan?” kategorierna:

- *Läsa samma text många gånger* – Kategorin beskriver att lärarna anpassar läsläxan efter elevernas kunskapsnivå, vilka läromedel de använder och att läsläxan ska läsas flera gånger.
- *Syftet är att de ska bli bättre på att läsa* – Lärarna beskriver att syftet med läsläxan är att eleverna genom mängdträning ska bli bättre läsare.
- *Alla föräldrar gör så gott de kan* – I kategorin beskriver lärarna att läsläxan är beroende av vårdnadshavarna.
- *Oj, jag kan läsa* – Lärarna beskriver fördelar med läsläxan.
- *Jag läser kapitlet innan* – I denna kategori förklarar lärarna för- och efterarbete med läsläxan.
- *Svårt att hinna med* – Kategori beskriver det lärarna upplever som negativt med läsläxan.
- *Det är ju bra att anpassa läxan* – Vilka anpassningar lärarna gör med läsläxan.
- *Läsa hemma* – Vad en läsläxa är och hur läsläsningen går till enligt vårdnadshavarna.
- *Barnet blir bättre* – Vårdnadshavarna beskriver fördelar med läsläxan.
- *Det blir ett “jobbigt” moment* – Utmaningar med läsläxan enligt vårdnadshavarna.

Läsläxan lämnas ut en gång i veckan och eleverna ska oftast läsa ett kapitel i en läsebok flera gånger under den veckan. Enligt Säljö (2014:20–21) sociokulturella teori utvecklas människan i samverkan med andra och med kulturella redskap. Exempel på kulturella redskap kan vara böcker och pennor som används till läsläxan. Vårdnadshavarna är eniga om att barnen ska ha med sig uppgiften hem och att de förstår uppgiften. Ett flertal av vårdnadshavarna tar upp att de ser det som självklart och viktigt att en vuxen finns med under läsningen. Enligt det Vygotskij skriver om den proximala utvecklingszonen, kan ett barn klara av att lösa en svårare uppgift för att den får stöd av någon mer kunnig (Säljö 2014:120). Repetitionsmomentet ses som nödvändigt för att bli en säker läsare. Vår empiri från enkäten visar att majoriteten

88% av vårdnadshavarna instämmer i det (se Figur 9). En tolkning är att två områden som behandlas vid läxläsningen är avkodning och läsförståelse. Detta överensstämmer med de grundläggande färdigheterna i modellen The Simple View of Reading som är avkodning, språkförståelse och läsförmåga (Norén 2018:15–17).

Läraren i årskurs 3 ger instruktioner om att läsa tre gånger i veckan medan läraren i årskurs 1 säger fem gånger i veckan. Empirin visar att årskurs 1 läser fler gånger per vecka än årskurs 3. Lärarna förklarar att läsläxan anses vara extra viktig i årskurs 1, för både barn och vårdnadshavare. Vårdnadshavarna följer till stor del de instruktioner som de får av lärarna, men empirin visar också att många väljer att läsa färre dagar än så. Trautwein (2007:386–387) beskriver i sin forskning att det finns ett positivt samband med att läsa ofta och med kortare läspass, än mer sällan och under längre läspass. Att det är 60% av vårdnadshavarna till elever i årskurs 1 och 60% av vårdnadshavarna till elever i årskurs 3 som läser enligt instruktionerna går att tolka som att så många som 40% av vårdnadshavarna från respektive årskurs inte prioriterar läsläxan (se Figur 2a och Figur 2b). Dock svarar 77% av vårdnadshavarna att läsläxan är utvecklande (se Figur 5) och 81% tycker att den är viktig (se Figur 4). Resultaten stämmer inte överens. Det tolkar vi som att vårdnadshavarna förstår att syftet med läsläxan är gott och viktigt men att det finns något som påverkar hur ofta läsläxan blir genomförd. Empirin beskriver hur konfliktfylld läsläxan kan vara och det kan vara en förklaring till att enbart 60% följer lärarnas instruktioner om hur ofta den ska genomföras. Empirin visar att även om läsläxan är utvecklande så kan den leda till konflikter, bråk och frustration. Med hela 86% som anger att läsläxan är antingen givande, utvecklande eller rolig kan resultatet tolkas som att inställningen till läsläxan är positiv. Andra positiva aspekter som tydliggörs är till exempel att eleverna blir bättre på att läsa och att deras motivation ökar. 55% av vårdnadshavarna anger att läsläxan kan leda till viss stress. Dessa siffror ger information om att läsläxan ibland är betungande för vårdnadshavarna och att flera upplever att stressnivån ibland är hög. Som tidigare nämnts kan läsläxan vara konfliktfylld, vilket vi tolkar som att den kan orsaka stress. Lärarna berättar att de inte vet vad vårdnadshavarna egentligen tycker om läsläxan. En tolkning vi gör utifrån detta är att lärarna inte helt och fullt uppfattar att vårdnadshavarna blir stressade över läsläxan.

Lärarna berättar att de anpassar läsläxan efter olika elevers behov. De flesta vårdnadshavarna tycker att läsläxan är anpassad efter barnens/elevernas nivå. Årskurs 1 har en mer anpassad läsläxa, då nivån mellan de olika eleverna uppvisar en stor variation. Enligt Epstein och Van Voorhis (2001: 181) är det väsentligt att läraren tänker igenom utformningen av läxan för att öka engagemanget och motivationen. Schrat Carr (2013:174–175) poängterar även att anpassning är viktigt för att syftet med läsläxan ska uppnås på ett effektivt sätt. Men vårdnadshavarna önskar en annan slags anpassning än den vi tagit upp tidigare. Empirin visar som sagt att vårdnadshavarna tycker att läsläxan är anpassad efter barnens nivå, men det beskrivs en önskan om en mer personlig anpassning för att stimulera barnens intresse och på så sätt öka deras motivation. En tolkning är att även om svårighetsnivån är bra, behövs det en än mer individuell anpassning för att göra det mer stimulerande för att fånga elevernas intresse. Båda lärarna berättar att det finns en stor tidsbrist för att hinna med att gå igenom läsläxan med eleverna. Denna tidsbrist medför en balansakt för lärarna då eleverna dels behöver motiveras och vårdnadshavarna efterfrågar en större variation på uppgiften. En tolkning är att lärarna inte har tid till att göra mer anpassningar än de redan gör. En annan tolkning kan vara att även om lärarna anser att de varierar läsläxan så är det inte tillräckligt ofta eller mycket för att det ska vara märkbart för vårdnadshavarna. Vår tolkning är att det är viktigt att reflektera hur läsläxan ska genomföras från start till mål då det finns vissa hinder som uppkommer.

Arbetet med läsläxan är till stor del beroende av vårdnadshavarens medverkan. För att eleverna ska få mängdträning med läsning och läsförståelse beskriver lärarna att det krävs att eleverna tränar hemma. Å ena sidan visar resultatet att vårdnadshavarna har olika åsikter, funderingar och kunskap om läsläxan. Å andra sidan förklarar lärarna att de inte vet vad vårdnadshavarna tycker om läsläxan. Detta anser vi kan visa på en brist i kommunikationen mellan hem och skola. Schrat Carr (2013:174–175) redogör för faktorer som läraren bör ha i åtanke vid utformningen av läxor. En av dessa faktorer är att skolan ska prioritera kommunikationen med hemmet. Vårdnadshavarna ska bli grundligt informerade om hur arbetet med läsläxan ska gå till. Säljö (2014:120) beskriver att sociala sammanhang är det som främst påverkar barnets utveckling. De största sociala sammanhang som barnet befinner sig i är just hemmet och skolan. I studien beskriver lärarna att anpassningar

är viktiga för läsläxan men som tidigare nämnts så vet de inte vad vårdnadshavarna tycker.

4.4.2 Syftet med läsläxan

Till forskningsfråga 2 “Vad uppfattar lärare och vårdnadshavare är syftet med läsläxan?” har vi valt att koppla kategorierna

- *Läsa samma text många gånger* – Kategorin beskriver att lärarna anpassar läsläxan efter elevernas kunskapsnivå, vilka läromedel de använder och att läsläxan ska läsas flera gånger.
- *Syftet är att de ska bli bättre på att läsa* – Lärarna beskriver att syftet med läsläxan är att eleverna genom mängdträning ska bli bättre läsare.
- *Oj, jag kan läsa* – Lärarna beskriver fördelar med läsläxan.
- *Att bli bättre på att läsa* – Vårdnadshavarna beskriver flera olika syften med läsläxan, så som att bli bättre läsare och ger barnen andra möjligheter.
- *Läsa hemma* – Vad en läsläxa är och hur läsläsningen går till enligt vårdnadshavarna.
- *Barnet blir bättre* – Vårdnadshavarna beskriver fördelar med läsläxan.

Empirin beskriver bland annat att grunden i läsläxan är repetition. Vi tolkar att vårdnadshavarna håller med i detta. Epstein och Van Voorhis (2001:182–183) förklarar att syftet med läxprocessen är att öva och att eleven får repetera det som läraren tidigare gått igenom i skolan.

Läsläxan kan hjälpa till att synliggöra var eleven befinner sig i sin läsutveckling för vårdnadshavaren. Empirin från *Figur 10* visar att 91% av vårdnadshavarna håller med om detta. Vi tolkar detta som något positivt, då det kan vara avgörande för att vårdnadshavarna ska kunna erbjuda stöttning på elevernas potentiella nivå (Säljö 2014:120). Statistiken från *Figur 4* och *Figur 5* i enkätens slutna frågor visar att vårdnadshavarna anser att läsläxan är viktig. Detta resultat styrks av att flertal av lärarna beskriver olika positiva upplevelser med läsläxan såsom att de få mer kunskap om hur deras barn ligger till i skolan och att vilka framsteg de gör. Det framgår även tydligt då lärarna beskriver att läsläxan behövs då det krävs mängdträning för att bli en god läsare och för att den inte hinns med i skolan. Tam

och Chan (2016:25–26) skriver i sin studie med 317 lärare att det är viktigt och nödvändigt med läsläxa för att eleverna ska få tillräckligt med mängdträning. Författarna tar upp att dagens samhälle ställer helt andra krav på eleverna och att skolan har en annan inriktning. Lärarna ska idag motivera och inspirera till alltmer avancerade studier som förutsätter att eleverna kan läsa och tolka komplicerat läxmaterial. Lärarna i vår studie ger flera exempel på varför läsläxan är viktig, till exempel att den leder till en ökad läsförståelse, flyt, ökar ordförrådet och avkodning. Detta överensstämmer med förklaringsmodellen *The Simple View of Reading* att läsning inbegriper olika färdigheter såsom avkodning, språkförståelse och läsförståelse (Norén 2018:15–17). Att läsförmågor utvecklas av läsläxan synliggörs även av vårdnadshavarna då de säger att syftet med läsläxa är att bli bättre på att läsa. Ytterligare en del som framgår är hur läsningen kan leda till att eleverna växer som individer, hur den öppnar upp för nya världar och hjälper eleverna att utveckla nya sätt att se på omvärlden. Empirin går att tolka som att vårdnadshavarna och lärarna ser att det finns ett syfte med läsläxa men att syftet kan se olika ut och kan variera.

5 Diskussion

I detta kapitel redovisas studiens resultatdiskussion, metoddiskussion och slutsats. I diskussionen tas även teori och tidigare forskning upp. Avslutningsvis presenteras studiens bidrag till fortsatt forskning. I vår diskussion kommer vi fram till att kontakten mellan skolan och hemmet kan förbättras genom att kontinuerligt utbilda vårdnadshavarna med hjälp av fokusgrupper. Vi föreslår en höjd status för läsläxan genom en formulerad policy och ökade medel till nya läromedel. Det måste finnas, vad Tam & Chan (2016:31) benämner som, en *output* vid läxläsning. Med det menar författarna att eleven läser högt och inte tyst för sig själv, och det måste finnas en mottagare med när eleven läser sin läxa. Slutligen menar vi att det finns flera syften med läsläxan, ett akademiskt, ett praktiskt och ett större övergripande perspektiv som behandlar personlig utveckling.

I dagens skolor har läsläxan utvecklats till en tradition och ett övergripande syfte är att se till så att alla barn blir goda läsare. Trots detta goda syfte saknas en läxpolicy i styrdokument och finns ej heller på de skolor som studien omfattar. Det finns inget regelverk som bestämmer hur läxan ska utformas, hur den ska genomföras, hur för- och efterarbetet ska se ut eller hur involverade vårdnadshavarna ska vara i uppgiften. Vår studie försöker förklara dessa delar utifrån två lärares perspektiv på två olika skolor samt vårdnadshavarnas synpunkter på läsläxan.

5.1 Resultatdiskussion

En allmän sanning och ett vanligt idiomatiskt uttryck är att övning ger färdighet. Vår studie visat att både vårdnadshavare och lärare anser att repetition är bra. Dock visar vår empiri att vårdnadshavare önskar ännu mer variation och fler spännande böcker för att få sina barn intresserade och få dem att tycka att det är roligt med läsläxan. Eftersom eleverna ska läsa samma kapitel flera gånger kan de därför när de repeterar gå miste om ett visst spänningsmoment efter att de läst kapitlet en gång. Vi instämmer både med vårdnadshavare och lärare i att repetition är avgörande för att eleverna ska komma vidare i sin läsutveckling, men vi inser också att läslust och motivation är väldigt viktigt. Läromedlet kan vara en orsak till att läsläxan upplevs som tråkig. Läromedlet som används till läsläxan i den här studien har använts under många år utan att förnyas. En alternativ lösning är nya böcker som lockar till läslust

men som inte ökar arbetsbördan för lärarna. Den tidsbrist som lärarna tar upp blir trots allt mindre när eleverna har samma läsläxa. När eleverna har samma läxa kan för- och efterarbetet minska för lärarna vilket i sig är en tidsvinst. Om alla elever har olika böcker kräver det att läraren måste vara påläst och utforma specifika läsförståelsefrågor för varje bok. Om frågan om läsläxa lyfts till en högre nivå och till att bli en vedertagen policy kan läsläxan få högre status. Högre status för läsläxan kan ge draghjälp och motivera till att skolan satsar mer pengar på att kvalitetssäkra och kontinuerligt förnya läromedlen.

Relationen mellan hem och skola är komplex. Schrat Carr (2013:174–175) redogör för faktorer som läraren bör ha i åtanke vid utformningen av läxor. En av dessa faktorer är att skolan ska prioritera kommunikationen med hemmet. Om eleverna ska ha individuella läseböcker förutsätter det att vårdnadshavarna engageras mer i skolan. För att göra detta möjligt måste vårdnadshavarna få mer kunskap. Lärarna poängterar att efter det att eleverna lärt sig läsa flytande och har förstått hur de avkodar en text så ska läsförståelsen vara i fokus. Det räcker inte att bara kunna läsa, man måste förstå vad man läser och kunna använda det. Lärarna behöver därför även utbilda vårdnadshavarna. Båda lärarna i vår studie har föräldramöte i början av varje läsår men enligt vår mening skulle denna form av föräldrasamverkan kunna utvecklas. Vi tror på en kontinuerlig utbildning för vårdnadshavarna för att diskutera syfte och innehåll med läsläxan samt att ge lärare och vårdnadshavare möjlighet att komma samman och ha en öppen kommunikation. Fokusgrupper för vårdnadshavare är också en möjlighet. Det ger vårdnadshavarna en chans att lära känna varandra och ta upp gemensamma frågor med både problem och glädjeämnen. Dessa exempel gör vårdnadshavarna mer involverade i skolan och tror vi leder till att engagemanget för skolan ökar. Faktorer som försvårar kommunikationen mellan skolan och hemmet måste identifieras. För att kunna stötta vårdnadshavaren som ska vara delaktig i elevens skolgång är det viktigt att få nödvändig information och förståelse för elevens situation.

Vårdnadshavarna berättar att de läser med sina barn. Om de kontinuerligt sitter med barnet och aktivt deltar i lässtunden framgår inte. Orkin, May och Wolf (2017:516) beskriver att vårdnadshavaren ska delta aktivt och att detta kan ske på olika sätt. Kontinuerlig feedback och stöttning med god kvalitet är gynnsamt för att främja lärandet och utveckla eleverna till självständighet. Enligt Tam och Chans

(2007:372) forskning är det viktigt med en mottagare vid lässtunden och vi ifrågasätter om den vuxne räknas som mottagare om den inte är aktivt deltagande, utan till exempel gör något annat samtidigt som barnet läser högt. Resultaten visar att ju högre upp i åldrarna eleverna kommer desto färre dagar per vecka läser de för en vuxen. Bristen på mottagare kan också vara en anledning till att äldre elever läser färre dagar per vecka för en vuxen. Det finns även ett minskat engagemang från vårdnadshavarens sida enligt lärarna. Det kan vara mer mångfacetterat än så. Vårt resultat visar egentligen inte hur ofta eleverna läser. Ett rimligt antagande är att årskurs 3 orkar läsa kapitlet fler gånger än vad årskurs 1 orkar göra. Trautwein (2007:372) förklarar att det är bättre att läsa lite och oftare, än mycket och sällan. Författaren poängterar ett negativt samband mellan tidsåtgång vid läxläsning och resultatet. Det är således inte bara positivt om årskurs 3 läser under fler timmar vid varje läxtillfälle. Tidsåtgången säger ingenting om kvaliteten på studierna, snarare tvärtom. I årskurs 3 kanske eleverna gör läsläxan själva i högre grad utan att läsa högt för en vuxen. Enligt Tam och Chan (2016: 31) är det avgörande för yngre barns läsning att de har en output, att de läser högt och inte bara tyst och att de har en mottagare. Vår studie visar att det alltid ska finnas en mottagare i form av läraren vid läxförhöret i skolan. Utmaningen med detta är att det går en hel vecka från det att eleven får läxuppgiften till det att läraren har läxförhör och ger feedback, det kan leda till att eleven tappat intresset för att läsa och bromsa deras läsutveckling. Läsläxan måste prioriteras i skolan, det måste finnas tid och möjlighet för lärarna att genomföra läxförhör som ger eleverna den output de behöver.

För att belysa syftet med läsläxan vill vi lyfta fram olika perspektiv och vidga begreppen. Lärarna väljer att ta upp det vi kallar akademiska och praktiska syften med läxor såsom att kunna läsa ett brev från tandläkaren, att bli en säker läsare och att få mängdträning. Vissa vårdnadshavare från studien berättar att syftet med läsläxa kan vara att få en breddad syn på världen och att det kan öppna upp för nya horisonter. Detta ökar empatisk förmåga och möjligheten att sätta sig in i andras situation. Vi har valt att kalla det för ett syfte med ett större perspektiv som gynnar personlig utveckling. Detta syfte nämner lärarna inte alls. I Schrat Carrs (2013:171) forskning om hemläxor synliggörs olika fördelar med läxor såsom bättre studievanor och motivation, vilket går att koppla till akademiska och praktiska syften. Författaren tar även upp kontroll av känslor och hantera distraktioner som fördelar med

hemläxa, vilket kan kopplas till ett syfte med större perspektiv. Epstein & Van Voorhis (2001:182–183) presenterar olika akademiska och praktiska syften såsom förberedelse inför nästa lektion och även syften med ett större perspektiv såsom personlig utveckling. Författarna framhäver att läraren bör reflektera och överväga syftet med läsläxan då läraren har en väldigt viktig uppgift i att utforma en bra läxa. Elever är olika och olika syften motiverar olika individer. Vi menar att läraren kan nå fler individer genom att inte bara ge det praktiska och akademiska syftet utan också syftet med ett större perspektiv. Att få tillgång till det skrivna språket ger eleverna dessutom en fördjupad uttrycksförmåga vilket gör att de får makt att påverka både sin egen situation och samhället i stort.

5.2 Metoddiskussion

Enkäten delades ut till 29 elever i årskurs 3 och 28 elever i årskurs 1. Svarsfrekvensen var ~58%, totalt 33 svar fördelade på elva svar från årskurs 3 och 22 svar från årskurs 1. Bortfallet anses vara acceptabelt då studien inte gör anspråk på generaliserbarhet.

En anledning till det högre bortfallet från vårdnadshavare i årskurs 3 kan vara att där finns fler som har ett annat modersmål än svenska. Enkät och missivbrev skrevs enbart på svenska. Vi var medvetna om att flera vårdnadshavare kan ha ett annat modersmål än svenska och frågorna anpassades och skrevs med vardaglig standardsvenska. Missivbrevet utgår dock från en mall. Det kan anses vara relativt akademiskt formulerat och använder ord som “deltagandet” och “obehörig” som inte alltid används i vardagligt tal. Ett sätt att motverka detta kan vara att göra en pilotstudie innan med syfte att undersöka språken som helst läses av vårdnadshavarna. Därefter kunde enkät och missivbrev i denna studie ha översatts och skickats ut på fler språk. Ett problem med detta är att det skulle ta mer tid och resurser än vad som finns att tillgå inom ramen för denna studie. En alternativ kunde ha varit att ge ut studien även på engelska då vi båda behärskar det flytande.

Bortfallet på specifika frågor berodde i tre fall på att vårdnadshavarna valt att kryssa i fler svar än det enda som var efterfrågat. Detta problem kan undvikas om enkäten enbart hade varit digital då det går att programmera enkätprogram att enbart acceptera ett svar. Eftersom enkäten gick att svara på både i pappersform och digitalt i denna studie kunde vi inte sätta någon sådan begränsning.

Fråga 4 “Hur ofta läser ditt barn sin läsläxa med en vuxen per vecka?” anser vi hade kunnat gynnas av att ha ett öppet svarsalternativ till eller ytterligare en fråga om antalet lästillfällen per dag. Detta då eleverna kan läsa sin läsläxa vid flera separata tillfällen under samma dag, men frågans utformning gör att det inte framkommer. Vi valde aktivt bort att formulera frågan med “gångr per vecka” då vi inte ville att vårdnadshavarna skulle svara hur många gånger per lästillfälle de läser samma text. Utan vi ville ha reda på antalet separata tillfällen de läser sin läsläxa. Vi kunde ha formulerat frågan “lästillfällen per vecka” men vi gjorde valet med “dagar per vecka” då vi ansåg det som enkelt att förstå och avskilja i separata tillfällen. Vi ville begränsa mängden frågor för att få en högre svarsfrekvens och minimera svarsbördan (Denscombe, 2016:51).

I enkäten är fråga 10 är felformulerad då den lyder “Tycker du att läsläxor är anpassade efter hur ditt barn nivå?”. Vi anser att den trots det är förståelig. Vi hade en avslutande fråga där vårdnadshavarna hade möjlighet att lägga till vad de ville och ingen har kommenterat eller undrat över frågan. Därför har vi valt att räkna med data från denna fråga.

I intervjuerna kunde följdfrågor både från oss och lärarna förtydliga eventuella missförstånd. En brist som framkommer tydligare i enkäter är att vi vet mycket mindre om hur frågorna har tolkats av vårdnadshavarna. Ett exempel på det är att Fråga 11 i enkäten lyder “Tycker du att läsläxan kan hjälpa eleverna att repetera och/eller befästa kunskap?”. Då det inte är specificerat vilka elever som menas går frågan att missförstå. Vi har gjort valet att presentera resultatet och använda data ändå och tolka det utifrån hur frågan är ställd då det blev relevanta svar. Ingen vårdnadshavare har kommenterat frågan.

I varje kategorierna från enkätens öppna frågor finns det inte med utsagor från alla vårdnadshavare. Därför går det inte att säga att alla vårdnadshavare i denna studie är medvetna eller håller med om allt som beskrivs i kategorierna. Kunskapen och åsikten om läsläxan är sannolikt mer individuellt än så. Studien går inte att generalisera och det är inte heller syftet.

Metodologin är grundad på Tivenius (2015), Denscombes (2016) och Holme och Solvangs (1997) böcker. Referenser har använts och refererats till, de forskningssetiska kraven är uppfyllda och forskningsfrågorna är besvarade.

5.2.1 Giltighet och tillförlitlighet

Genomförandet av studien är beskrivet i litteraturen och metoderna som används är erkända. De teoretiska begreppen inom Säljös tolkning av Vygotskijs sociokulturella perspektiv är väl förankrat i didaktik och pedagogik. Vårdnadshavare och lärare hade möjlighet att svara hur mycket de ville då det i enkäten och intervjuerna fanns öppna frågor, där de kunde förklara sina åsikter och svar. Vi båda var med under intervjuerna och vi transkriberade data tillsammans. Detta minimerar risken med individuella tolkningar och gör att data är bearbetat på samma sätt. Vi har varit mottagliga för vad data har visat och har ingen vinst i att få fram ett speciellt resultat. Lärarna som valdes ut till studien upplever vi är i sitt arbete kompetenta och tillförlitliga och de har viss vana vid att bli intervjuade som handledare på övningsskolor. Intervjuernas resultat kan därför anses vara godtagbar i förhållande till tillförlitlighet och giltighet. Vi hävdar att resultatet är trovärdigt.

Vi har använt oss av enkätverktygets program för skapandet av statistik vilket säkerhetsställer att data inte har försvunnit på grund av mänskliga misstag. I de fall data har matats in för hand har vi kontrollerat dessa mot källorna för att minimera risken för fel. Forskningsfrågorna överensstämmer med enkätens och intervjuens frågor vilket möjliggör svar på studiens syfte. Data har tolkats men har då tydligt redovisats i kategorier med citat för att förtydliga vad tolkningarna grundar sig på. Generellt har vårdnadshavarna och lärarna svarat liknande på samma typ av frågor. Studien har använt en metodkombination och mäter det den avser att mäta. Svaren har registrerats och bearbetats på samma sätt. Inga slutsatser kan dras om åsikter om läsläxan generellt och studien gör inga anspråk på generaliserbarhet. Slutsatser kan dras av åsikter och svar från de vårdnadshavare och lärare som deltagit i studien. För att minska inverkan på resultatet har vi tagit i beaktande en opartiskhet och objektivitet. Det ger studien en rimlighet.

5.3 Slutsats

Det finns en lång undervisningstradition av att använda läsläxan som en pedagogisk metod med syfte att lära barn att läsa genom att regelbundet öva och läsa högt för vårdnadshavare. Trots att läsläxan länge har använts, saknas ett skriftligt styrdokument som vägleder hur arbetet ska läggas upp.

En slutsats från vår studie är att lärarna och vårdnadshavarna i denna studie har en tydlig bild av vad en läsläxa är och de delger oss flera perspektiv på vad som är syftet med läsläxan.

Vår studie har vidare visat att basen för ett gott studieresultat med läsläxan står att finna i en god relation med elevernas vårdnadshavare. Ett stort ansvar för att genomföra läsläxan vilar på vårdnadshavarna. Det är därför viktigt att läraren engagerar vårdnadshavarna och lägger ner mycket arbete på att bygga relationer. Den balansgång det innebär för lärarna att både erbjuda repetition och övning och en tillräckligt spännande undervisningssituation kan vara komplicerad och på grund av tidsbristen bli en utmaning.

Vår studie är för begränsad för att kunna vara generaliserbar, men de frågor vi har valt att belysa är viktiga och aktuella då läsläxan är ett vanligt arbetssätt i dagens skola och frågorna skulle kunna utgöra en inspirationskälla till en större studie.

5.4 Framtida forskningsfrågor

Empirin visar att många vårdnadshavare ibland upplever stress och konflikter kopplat till barnets läsläxa. För att minska stress och konflikter i hemmet gällande läsläxan är det viktigt att definiera vad det är som utlöser det. Det leder oss vidare till att vilja undersöka hur lässtunden ser ut hemma. Kan lärarna initiera en noggrannare kartläggning och få en fylligare bild av vilka svårigheter som finns när föräldrar ska medverka vid läsläxan? Vad kan vårdnadshavare behöva för stöd och vilket stöd kan läraren ge?

Litteratur

- Alm, Pernilla, 2019: Nyttan med läxor är långt ifrån självklar. *Svenska Dagbladet*. 14 oktober. <https://www.svd.se/nyttan-med-laxor-ar-langt-ifran-sjalvklar> (Hämtad 2021-05-17).
- Denscombe, Martyn, 2016: *Forskningshandboken. För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Frylmark, Astrid, 2018: Ordförråd. I: Norén, Sofia (red.), *Lära barn att läsa, vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Legilexi. Textpalatset. S. 103–118.
- Elbro, Carsten, 2018: Läsförmåga. I: Norén, Sofia (red.), *Lära barn att läsa, vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Legilexi. Textpalatset. S. 198–204.
- Elbro, Carsten, Fridolfsson, Inger, Herkner, Birgitta & Häggstöm, Ingrid, 2018: Avkodning. I: Norén, Sofia (red.), *Lära barn att läsa, vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Legilexi. Textpalatset. S. 35–39.
- Epstein, Joyce L. & Van Voorhis, Frances L., 2001: More than minutes: teachers' roles in designing homework. *Educational Psychologist* 36(3): 181–193. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3603_4 (Hämtad 2021-05-20).
- Hellman, Christina, 2018: Språkförståelse. I: Norén, Sofia (red.), *Lära barn att läsa, vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Legilexi. Textpalatset. S. 93–100.
- Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn, 1997: *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Häggström, Ingrid, 2018: Fonologisk medvetenhet. I: Norén, Sofia (red.), *Lära barn att läsa, vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Legilexi. Textpalatset. S. 41–50.
- Johansson, Annelie. Grönvall Fransson, Camilla, Eriksson, Jessica, 2018: Språkstruktur. I: Norén, Sofia (red.), *Lära barn att läsa, vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Legilexi. Textpalatset. S. 121–139.

- Kroksmark, Tomas, 2011: Den tidlösa pedagogiken. Lund Studentlitteratur.
- Noren, Sofia, 2018: The simple view of reading 2 I: Norén, Sofia (red.), *Lära barn att läsa, vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Legilexi. Textpalatset. S. 15–17.
- Orkin, Melissa, May, Sidney & Wolf, Maryanne, 2017: How parental support during homework contributes to helpless behaviors among struggling readers. *Learning and Instruction* 17 (3): 372–388.
<https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2007.02.009> (Hämtad 05-09-2021).
- Persson, Ulla-Britt, 2018: Läsförståelse. I: Norén, Sofia (red.), *Lära barn att läsa, vägen från fonologisk medvetenhet till god läsförståelse*. Legilexi. Textpalatset. S. 163-191.
- Schrat Carr, Nicole, 2013: Increasing the effectiveness of homework for all learners in the Inclusive classroom. *School Community Journal* 23(1): 169-182.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1004337.pdf> (Hämtad 05-06-2021).
- Skolverket (2020). *Läxor*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/laxor> (Hämtad 2021-05-17).
- Säljö, Roger, 2014: *Lärande i praktiken ett sociokulturellt perspektiv*. Studentlitteratur AB.
- Säljö, Roger, 2017: Den lärande människan. I: Lundgren, Ulf P, Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red), *Lärande skola bildning*. Natur Kultur Akademisk. S. 203-264.
- Tam, Vicky C. & Chan, Raymond M. C, 2016: What is homework for? Hong Kong primary school teachers' homework conceptions. *School Community Journal* 26(1): 25-44. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1104393.pdf> (Hämtad 05-05-2021).
- Tivenius, Olle, 2015: *Uppsatsen inre liv*. Lund: Studentlitteratur.
- Trautwein, Ulrich, 2007: The homework achievement relation reconsidered: Differentiating homework time, homework frequency, and homework effort. *Learning and Instruction* 17(3): 372–388.
<https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2007.02.009>.

Bilaga 1 – missivbrevet

Information om deltagandet i en studie om läsläxa i svenska.

Studien är ett examensarbete på avancerad nivå och är en del av utbildningen för lärare på Grundlärarprogrammet F-3 vid Mälardalens högskola. Studien kommer att genomföras i två klasser på två olika skolor, med enkäter till vårdnadshavare under 16/4–23/4 2021. Enkäten kommer att beröra din uppfattning/erfarenhet av läsläxan. Enkäten beräknas ta 5–10 minuter. Du kan välja om du vill göra den direkt på detta papper eller gå in på en länk och utföra enkäten digitalt.



I studien vill vi ta reda på hur lärare arbetar med läsläxa och hur arbetet med läsläxa fungerar i hemmet. Vi vill därför fråga vårdnadshavare om ert perspektiv på läsläxa. Syftet med studien är att undersöka vad en läsläxa är.

Den information som du lämnar kommer att behandlas säkert och ingen obehörig kommer att få ta del av den. Redovisningen av resultatet kommer att ske så att ingen individ kan identifieras. Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du har rätten att när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering och utan några negativa konsekvenser för dig. Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Mälardalens högskola som i sin slutversion läggs ut på databasen DiVA. Materialet kommer att förstöras när examensarbetet är godkänt. Vill du ta del av resultatet är det bara att kontakta oss på mail eller telefon.

Har du frågor om studien är du välkommen att höra av dig till någon av oss.

Claudia Harris

Lärarstudent

Mail: claudia.harris88@gmail.com

Telefon: [REDACTED]

Madeleine Häggkvist

Lärarstudent

Mail: mh16004@student.mdh.se

Telefon: [REDACTED]

Christa Roux Sparreskog

Handledare

christa.roux.sparreskog@mdh.se

Eskilstuna/2021-04-16

Använd QR-koden eller denna länk om du vill svara digitalt på enkäten istället:

<https://bit.ly/3v549Wa>

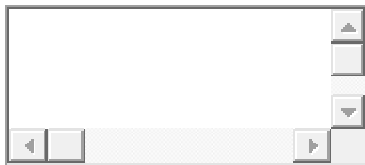


Bilaga 2 – enkäten

1. Vilken årskurs går ditt barn i?

- Årskurs 1
- Årskurs 2
- Årskurs 3

2. Vad är en läsläxa?



3. Vad tror du syftet är med läsläxan?



4. Hur ofta läser ditt barn sin läsläxa med en vuxen per vecka? Om det är olika, svara det som mest stämmer.

- 1 dag/vecka
- 2 dagar/vecka
- 3 dagar/vecka
- 4 dagar/vecka
- 5 dagar/vecka
- 6 dagar/vecka
- 7 dagar/vecka

5. Vad tycker du om antalet läsläxor per vecka?

- För lite
- Ganska lite

- Varken lite eller mycket
- Ganska många
- För mycket

6. Är läsläxan:

- Mycket oviktigt
- Oviktigt
- Neutral
- Viktig
- Mycket viktig

7. Kryssa i det alternativ som passar bäst (välj bara ett). Jag tycker läsläxan är...

- utvecklande.
- tråkig.
- tidskrävande.
- konfliktskapande.
- rolig.
- givande.

Vill du förtydliga ditt svar på fråga 7?

8. Känner du dig stressad över läsläxan?

- Aldrig
- Sällan
- Ibland
- Ofta
- Alltid

9. Tycker du att ditt barn lär sig läsa bättre tack vare läsläxan?

- Instämmer inte alls
- Instämmer till liten del
- Varken instämmer eller instämmer inte
- Instämmer till stor del
- Instämmer helt och hållet

10. Tycker du att läsläxorna är anpassade efter hur ditt barns nivå?

- Instämmer inte alls
- Instämmer till liten del
- Varken instämmer eller instämmer inte
- Instämmer till stor del
- Instämmer helt och hållet

11. Tycker du att läsläxan kan hjälpa eleverna att repetera och/eller befästa kunskap?

- Instämmer inte alls
- Instämmer till liten del
- Varken instämmer eller instämmer inte
- Instämmer till stor del
- Instämmer helt och hållet

12. Hjälper läsläxan dig att få insyn i ditt barns läsutveckling?

- Instämmer inte alls
- Instämmer till liten del
- Varken instämmer eller instämmer inte
- Instämmer till stor del
- Instämmer helt och hållet

13. Tycker du att läsläxan kan förbättras/förändras på något sätt?

An empty rectangular text input field with a light gray border. On the right side, there are three vertically stacked buttons: a small square with an upward-pointing triangle, a small square with a downward-pointing triangle, and a small square with a rightward-pointing triangle. On the bottom left side, there are two small square buttons: one with a leftward-pointing triangle and one with a rightward-pointing triangle.

14. Är det något annat gällande läsläxa du vill berätta?

An empty rectangular text input field with a light gray border. On the right side, there are three vertically stacked buttons: a small square with an upward-pointing triangle, a small square with a downward-pointing triangle, and a small square with a rightward-pointing triangle. On the bottom left side, there are two small square buttons: one with a leftward-pointing triangle and one with a rightward-pointing triangle.

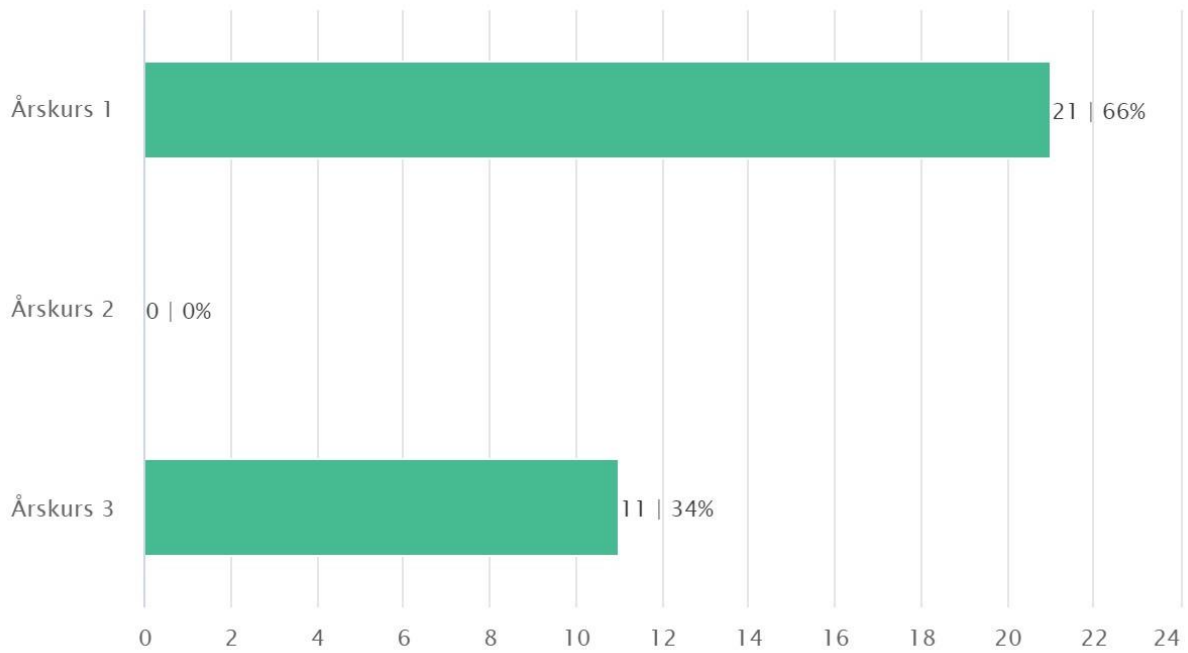
Bilaga 3 – intervjufrågorna

1. Vad är läsläxa?
2. Vad är syftet med läsläxan?
3. Vad anser du att eleverna tränar på?
4. Hur ofta ger du läsläxa?
5. Vilket material använder ni, och varför?
6. Finns det olika svårighetsgrader på böckerna?
7. Vilka fördelar finns det med läsläxan?
8. Vilka nackdelar finns det med läsläxan?
9. Har ni något förarbete inför läsläxan?
10. Hur följs läsläxan upp i skolan?
11. Om du följer upp med att läsa i klassrummet, känner du som lärare att du hinner lyssna/följa upp alla? Hur gör du då?
12. Vet eleverna varför de får läsläxa?
13. Är eleverna positiva/negativa till läsläxa? Hur motiverar du dem?
14. Har eleverna varit med vid planeringen/utformning av läxorna?
15. Har vårdnadshavarna varit med om planering/utformning av läxorna?
16. Ges instruktioner om hur läsläxan ska genomföras till vårdnadshavare, om ja vilka?
17. Finns det ett samarbete mellan hem och skola gällande läsläxan?
18. Vad tror du att föräldrarna tänker om läsläxa? Vilka förväntningar har de?
19. Hur ofta tror du att eleverna gör läsläxan hemma?
20. Tycker du att läsläxan kan hjälpa eleverna att repetera och/eller befästa kunskap?
21. Skapar läsläxor läslust?
22. Passar läsläxa alla elever oavsett lärstil?
23. Finns det någon ”läxpolicy” på skolan? Om ja, kontrolleras/följs det upp det att det genomförs?
24. Finns det läxhjälp på skolan för läsläxan?
25. Behövs läsläxor för att uppnå kursmålen? Motivera?
26. Avslutande fråga: Är det något annat gällande läsläxa du vill berätta?

Bilaga 4 – diagram

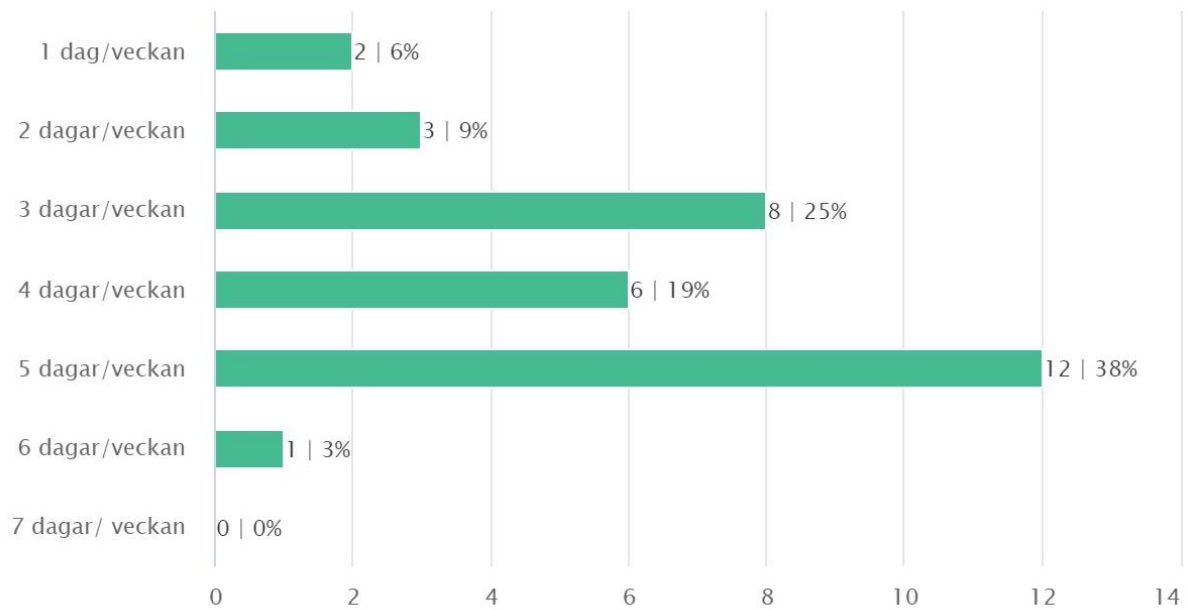
I denna bilaga presenterar vi statistiken från enkätens slutna frågor i form av diagram. De presenteras i den ordning som de var i enkäten.

Årskurser

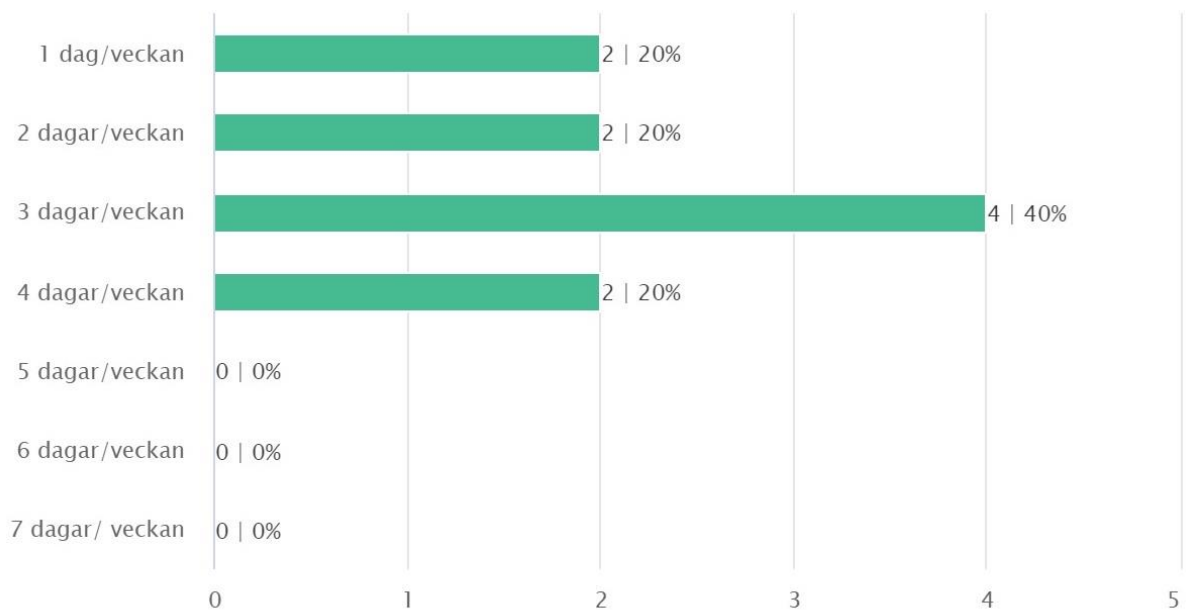


Figur 1: Årskurs på vårdnadshavarnas barn

Tre till fem dagar per vecka

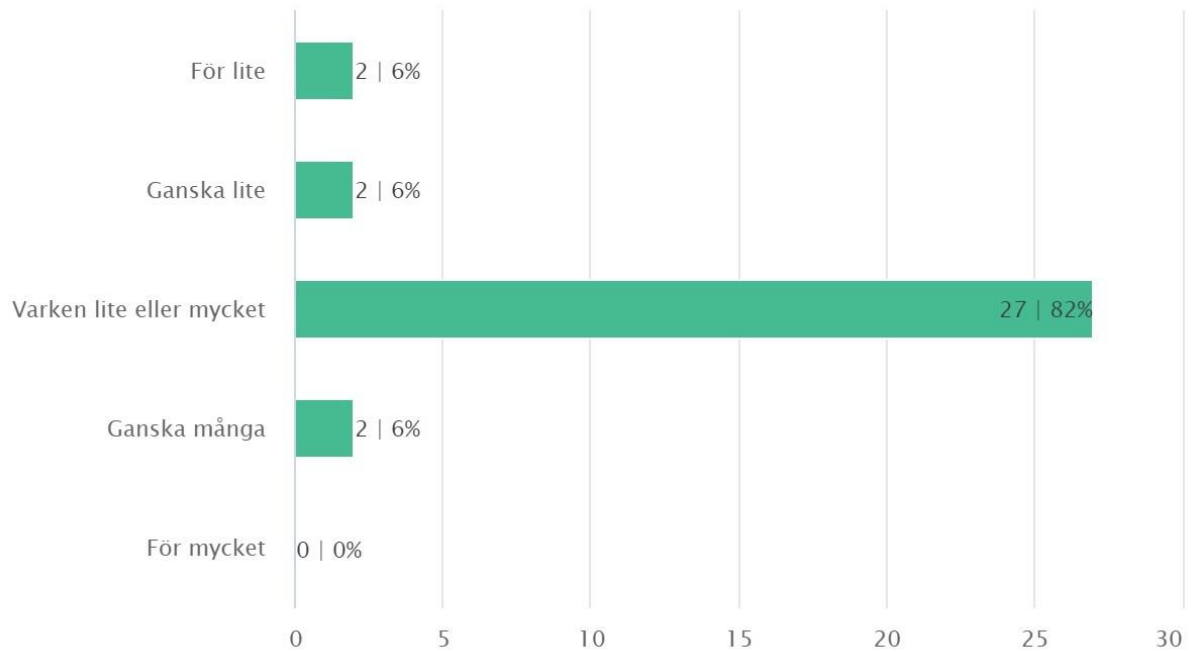


Figur 2a: Hur ofta per vecka barn läser för en vuxen, årskurs 1.



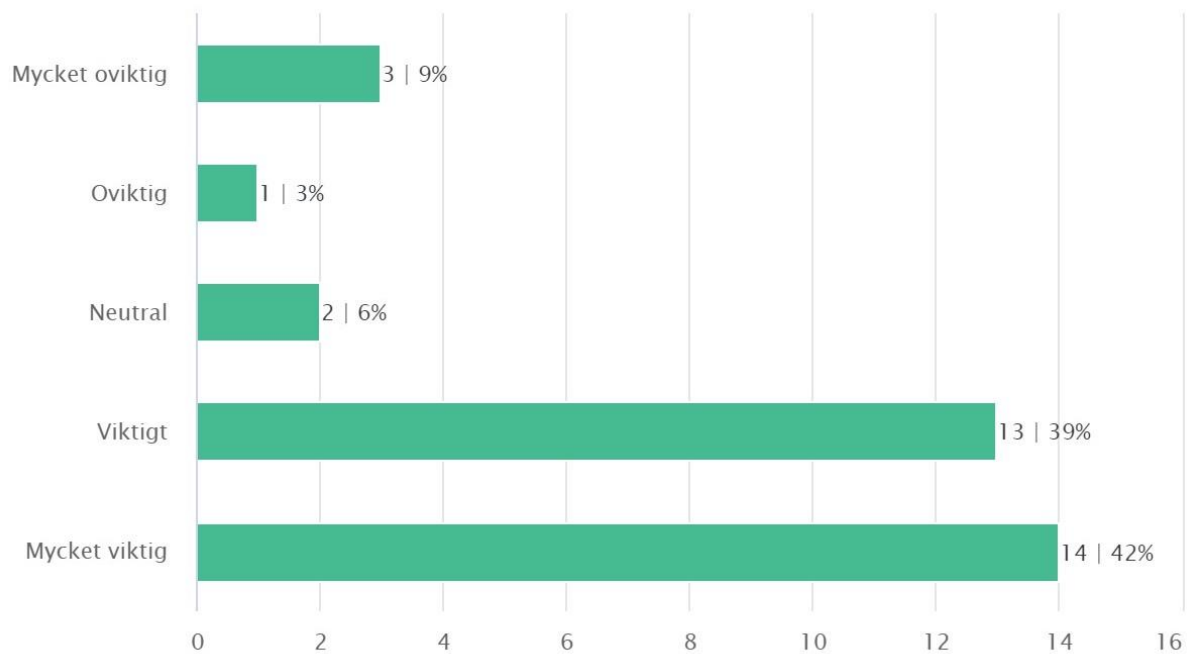
Figur 2b: Hur ofta per vecka barn läser för en vuxen, årskurs 3.

Lagom med läsläxor



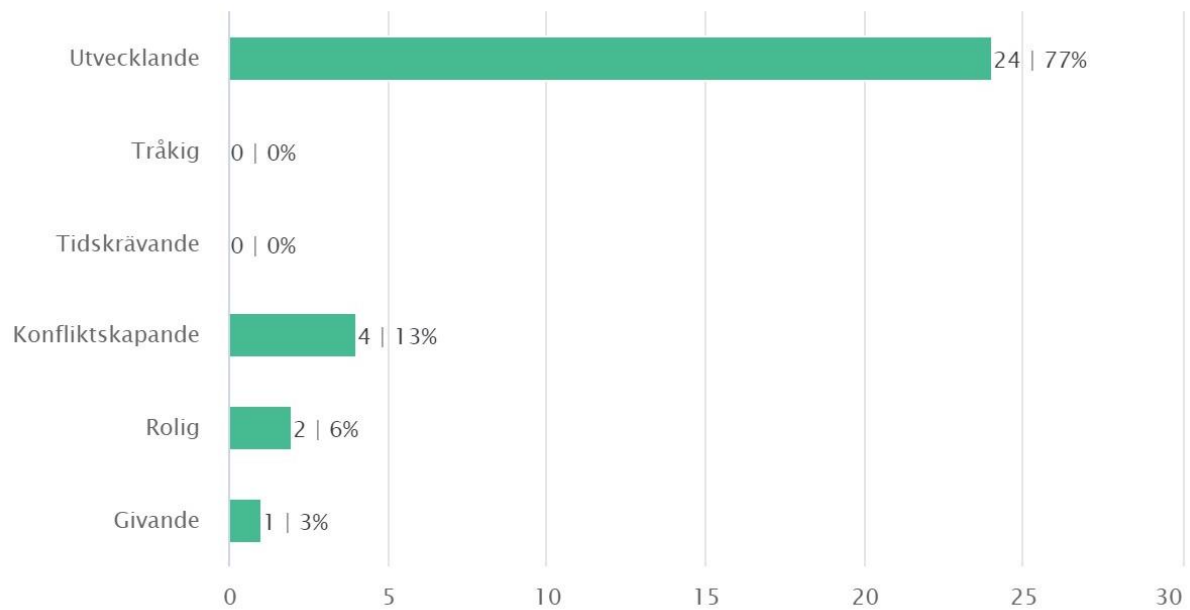
Figur 3: Vårdnadshavarnas tyckande om antalet läsläxor per vecka.

Läsläxor är viktigt



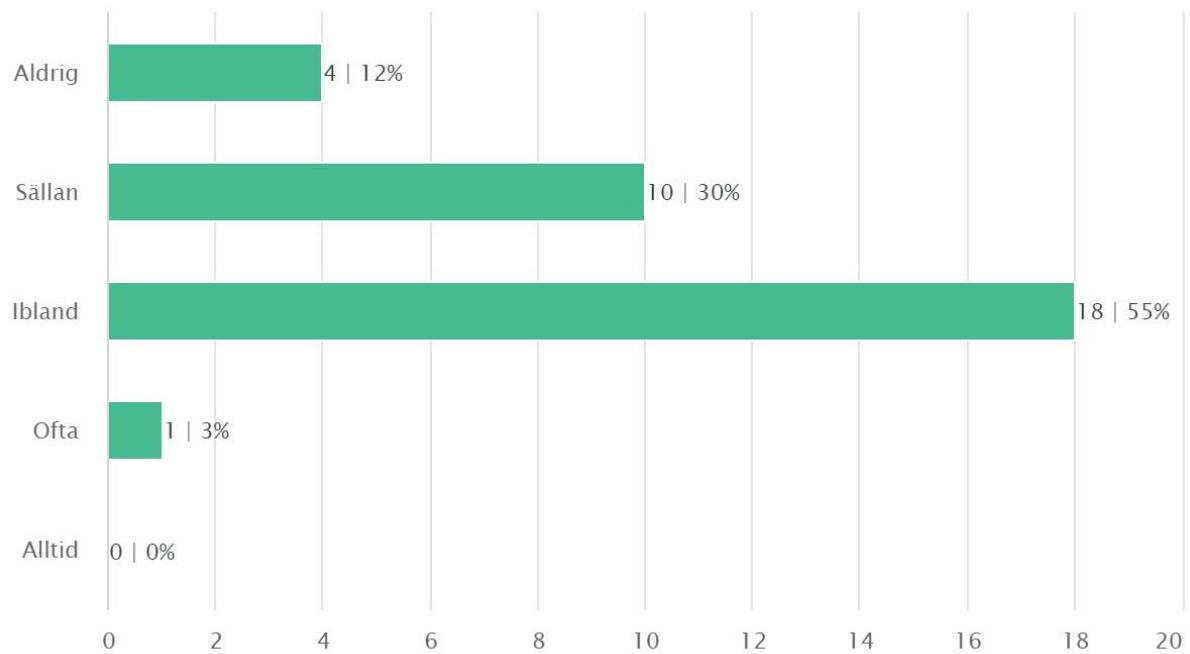
Figur 4: Hur viktig läsläxan anses vara.

Läsläxan är utvecklande



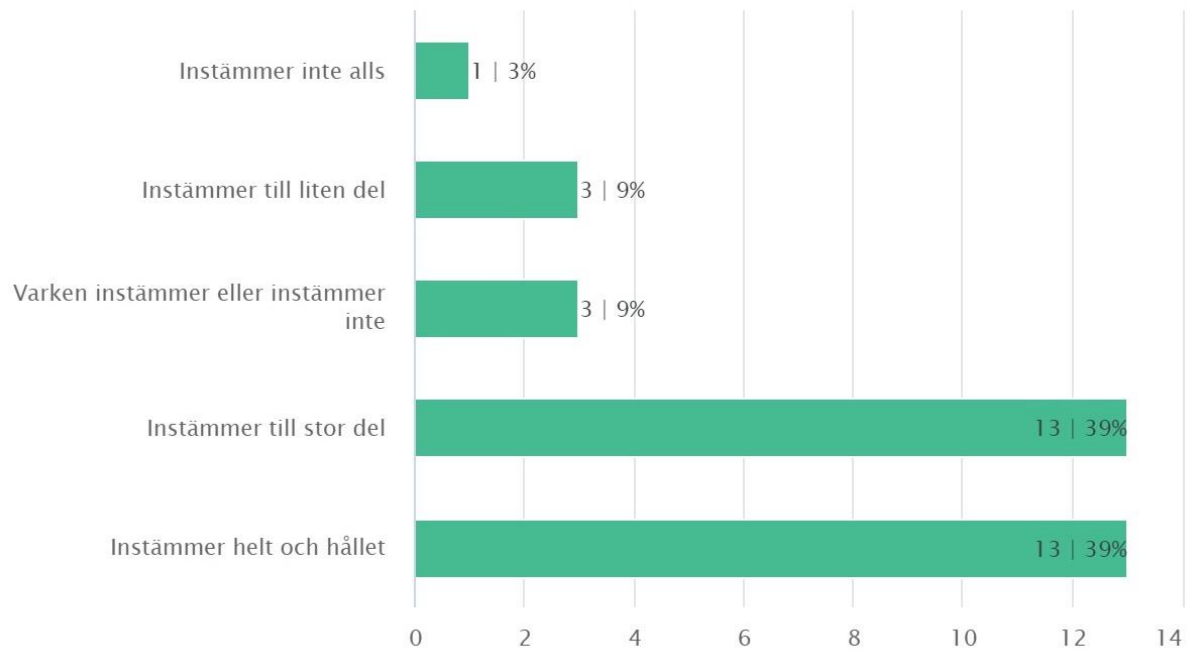
Figur 5: Val av ord med påståendet "läsläxan är...".

Ibland stressande

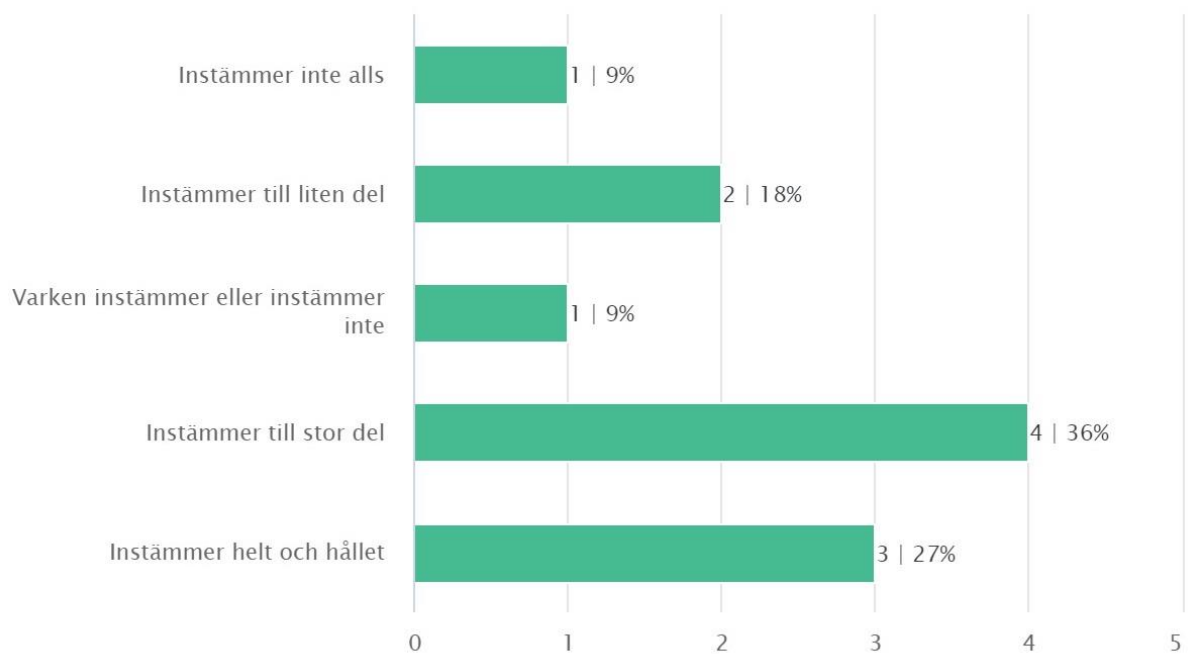


Figur 6: Stress i samband med läsläxa.

Lär sig läsa

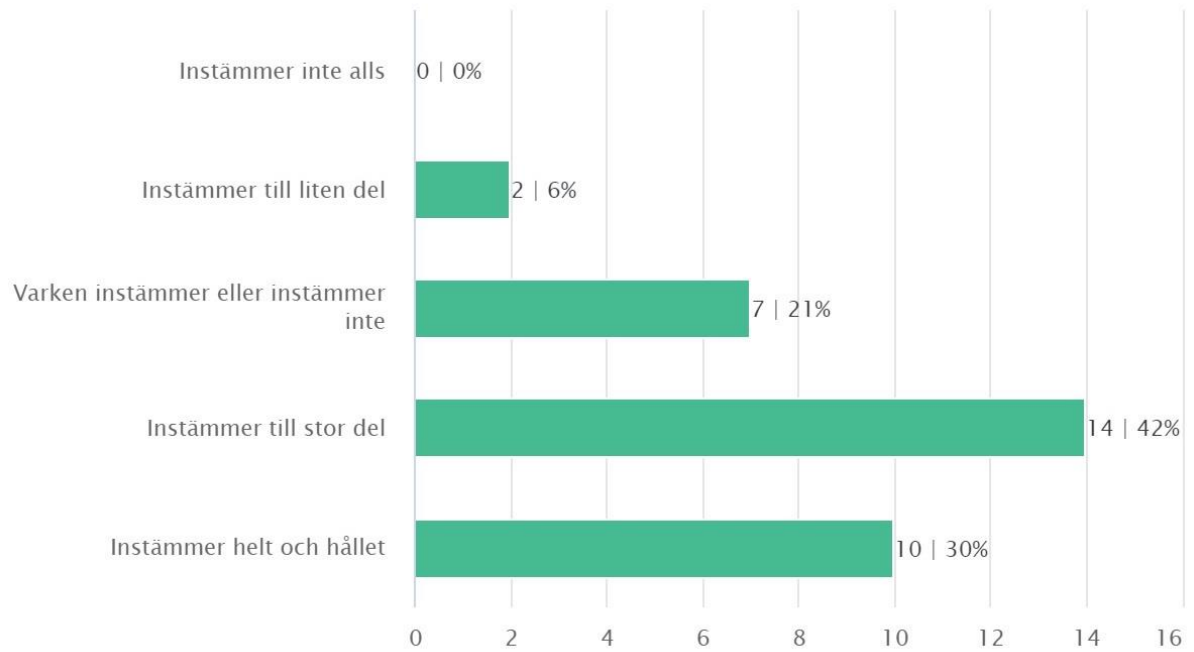


Figur 7a: Lär sig läsa tack vare läsläxan, årskurs 1.

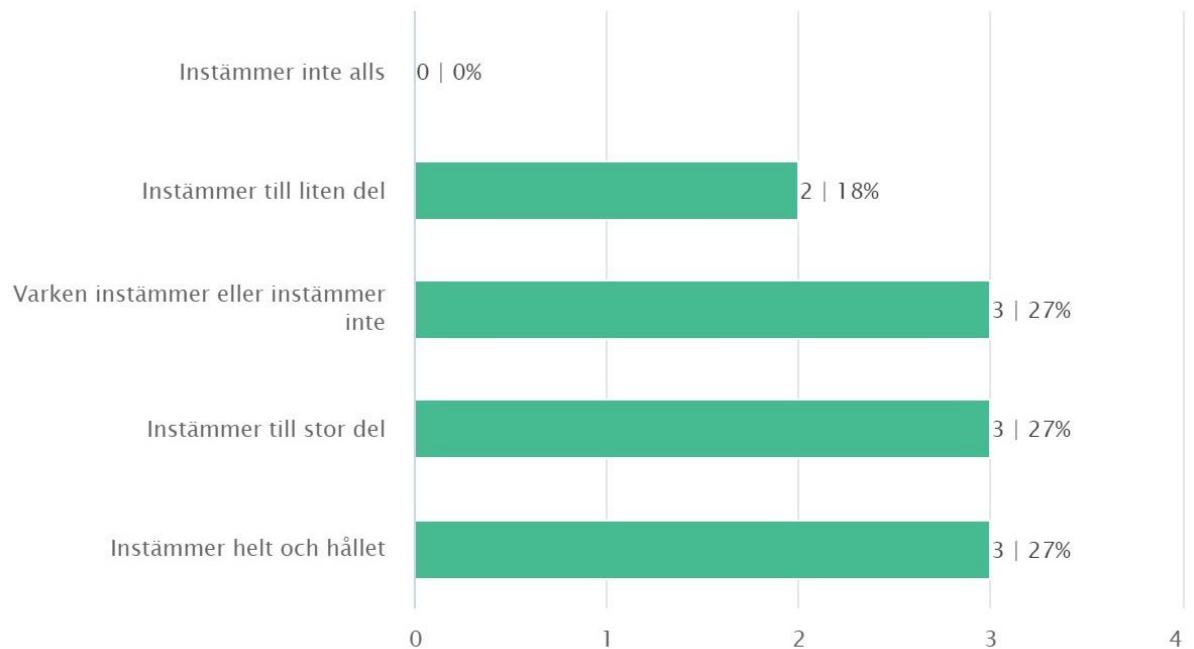


Figur 7b: Lär sig läsa tack vare läsläxan, årskurs 3.

Läsläxan är anpassad

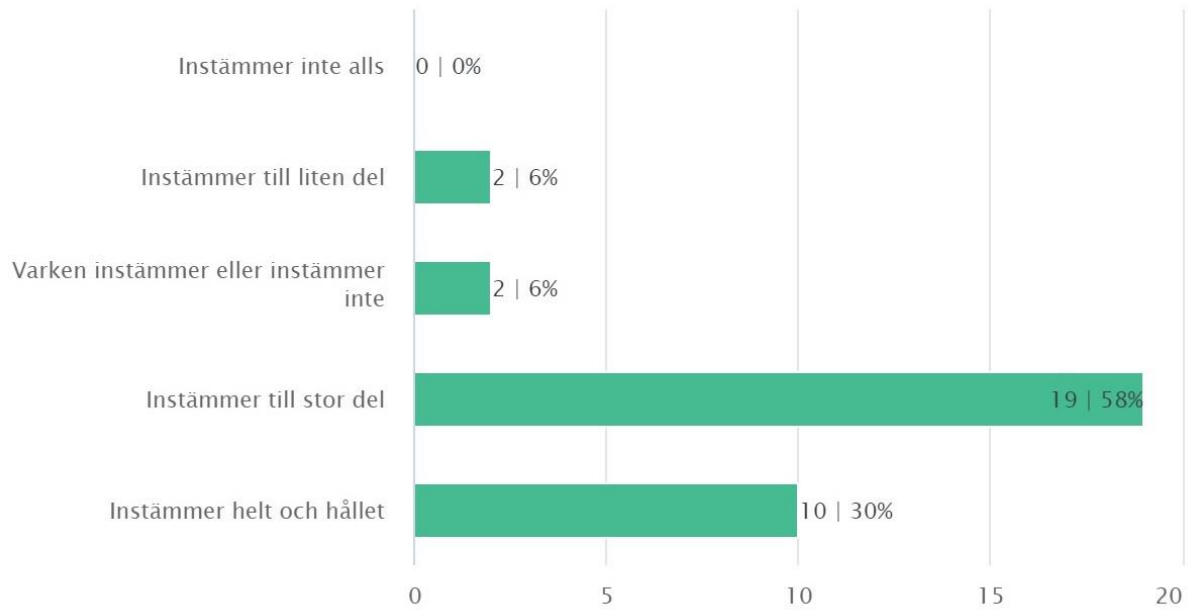


Figur 8a: Anpassad efter barnens nivå, årskurs 1.



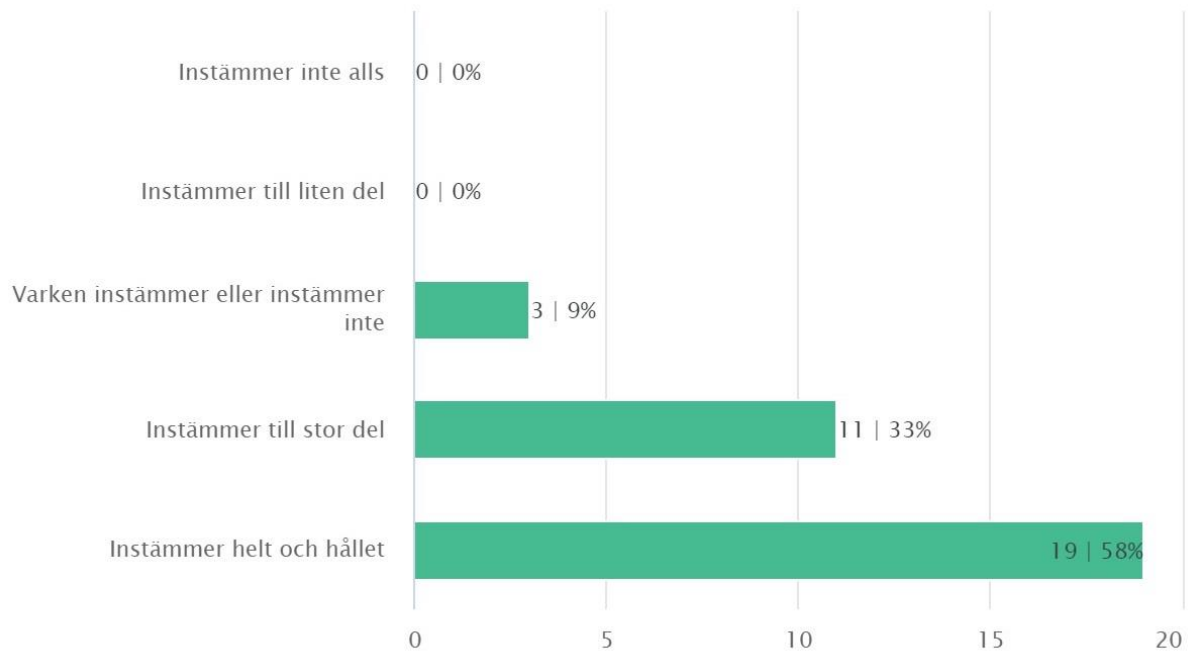
Figur 8b: Anpassad efter barnens nivå, årskurs 3.

Repetition och/eller befästa kunskap med läsläxan



Figur 9: Läsläxan repeterar och/eller befäster kunskap.

Insyn i läsutveckling



Figur 10: Insyn i läsutvecklingen.